Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0146

Razmere na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letih 2024 in 2025

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 29. aprila 2026 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letih 2024 in 2025 (2025/2135(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

– ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1385 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini[1],

– ob upoštevanju Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ[2] (direktiva o pravicah žrtev), predloga Komisije z dne 12. julija 2023 za revizijo direktive o pravicah žrtev (COM(2023)0424) in dogovora o začasnem sporazumu, doseženem na medinstitucionalnih pogajanjih,

– ob upoštevanju direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti korupciji, nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2003/568/PNZ in Konvencije o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije ter spremembi Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta,

---

1 UL L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

2 UL L 315, 14.11.2012, str. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1083 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi skupnega okvira za medijske storitve na notranjem trgu in spremembi Direktive 2010/13/EU (evropski akt o svobodi medijev)[3],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1069 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o zaščiti oseb, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi tožbenimi zahtevki ali zlorabljenimi sodnimi postopki („strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti“)[4] (direktiva o strateških tožbah za onemogočanje udeležbe javnosti),

– ob upoštevanju Priporočila Komisije (EU) 2022/758 z dne 27. aprila 2022 o zaščiti novinarjev in zagovornikov človekovih pravic, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi in zlorabljenimi sodnimi postopki (strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti)[5],

– ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije[6] (uredba o pogojenosti s pravno državo),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (splošna uredba o varstvu podatkov)[7],

– ob upoštevanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi[8],

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 2. julija 2008 za direktivo Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost (COM(2008)0426) (horizontalna protidiskriminacijska direktiva), kot ga je Komisija po prejšnji napovedi umika ponovno potrdila

---

3 UL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.

4 UL L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.

5 UL L 138, 17.5.2022, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

6 UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

7 UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.

8 UL L 328, 6.12.2008, str. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

julija 2025, in ob upoštevanju, da predlog čaka na obravnavo v Svetu,

– ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost[9] (direktiva o rasni enakosti),

– ob upoštevanju strategije EU za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0698), strategije za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152), strategije o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021)0101), akcijskega načrta EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0565), strateškega okvira EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030 (COM(2020)0620) in obvestila Komisije, da jih bo posodobila in okrepila,

– ob upoštevanju nove strategije za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2026–2030,

– ob upoštevanju strategije EU za okrepitev uporabe Listine EU o temeljnih pravicah (COM(2020)0711) in letnih poročil Komisije, zlasti Letnega poročila o uporabi Listine EU o temeljnih pravicah za leto 2024 – Financiranje za spodbujanje, varstvo in uveljavljanje temeljnih pravic (COM(2024)0456),

– ob upoštevanju strategije EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021–2030) (COM(2021)0615),

– ob upoštevanju nove strategije EU boj proti rasizmu za obdobje 2026–2030,

– ob upoštevanju sporočil Komisije z dne 24. julija 2024 z naslovom Poročilo o stanju pravne države za leto 2024: Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2024)0800) in z dne 8. julija 2025 z naslovom Poročilo o stanju pravne države za leto 2025: Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2025)0900) ter 27 priloženih poglavij o državah,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. marca 2025 z naslovom Načrt za pravice žensk (COM(2025)0097), v katerem je opisana dolgoročna vizija za doseganje enakosti spolov,

– ob upoštevanju pogodb OZN o človekovih pravicah in instrumentov o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti Splošne deklaracije človekovih pravic, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, priporočil in poročil v okviru splošnega rednega pregleda OZN in sodne prakse organov OZN za spremljanje pogodb ter posebnih postopkov Sveta za človekove pravice, tudi mandata posebnega poročevalca OZN o svobodi veroizpovedi ali prepričanja

---

9 UL L 180, 19.7.2000, str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

(A/HRC/RES/49/5),

– ob upoštevanju priporočila Rec(2006)2 o evropskih zaporniških pravilih, ki ga je Odbor ministrov 11. januarja 2006 podal državam članicam Sveta Evrope,

– ob upoštevanju 34. splošnega poročila Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja iz aprila 2025,

– ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov, ki jo je EU ratificirala 23. decembra 2010 in katere pogodbenice so vse države članice, Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov, ki ga je ratificiralo 22 držav članic, splošnih pripomb k tej konvenciji in opažanj Odbora OZN za pravice invalidov,

– ob upoštevanju Agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja,

– ob upoštevanju priporočil in poročil Urada za demokratične institucije in človekove pravice, Visokega komisarja za narodne manjšine, predstavnika za svobodo medijev in drugih organov Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE),

– ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP),

– ob upoštevanju sodb in sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP), vključno s sodno prakso v zvezi s priporom pred sojenjem, kot so Letellier/ Francija (1991), Ilijkov/ Bolgarija (2001) in Buzadji/ Moldavija (2016) ter letnih poročil Odbora ministrov o nadzoru njihovega izvrševanja,

– ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov proti korupciji,

– ob upoštevanju priporočil, mnenj, poročil in resolucij Sveta Evrope, zlasti Beneške komisije, Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI), Skupine strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (GREVIO), Skupine držav proti korupciji (GRECO), usmerjevalnega odbora za boj proti diskriminaciji, raznolikost in vključenost, Parlamentarne skupščine, Evropskega odbora za socialne pravice in drugih organov Sveta Evrope,

– ob upoštevanju izjav, priporočil, poročil in obiskov držav komisarja Sveta Evrope za človekove pravice, vključno z njegovim poročilom z dne 4. septembra 2025 z naslovom *Externalised asylum and migration policies and human rights law* (Eksternalizacija azilne in migracijske politike ter pravo človekovih pravic),

– ob upoštevanju Platforme Sveta Evrope za spodbujanje zaščite novinarstva in varnosti novinarjev,

– ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki jo je Evropska unija ratificirala 28. junija 2023,

– ob upoštevanju Evropske socialne listine Sveta Evrope,

– ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic in akcijskega načrta zanj,

– ob upoštevanju svojega sklepa (EU) 2022/480 z dne 10. marca 2022 o ustanovitvi preiskovalnega odbora za preiskavo uporabe programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor ter o opredelitvi predmeta preiskave, pa tudi pristojnosti, številčne sestave in mandata preiskovalnega odbora[10], resolucij in priporočil, ki jih je sprejel na podlagi dela Odbora za uporabo programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor (PEGA), ter zlasti svojega priporočila z dne 15. junija 2023 Svetu in Komisiji po preiskavi domnevnih kršitev in nepravilnosti pri uporabi prava Unije, povezanih z uporabo programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor[11],

– ob upoštevanju poročil, mnenj in priporočil Evropskega nadzornika za varstvo podatkov,

– ob upoštevanju poročil, raziskav in mnenj Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA), zlasti njenih poročil o temeljnih pravicah za leti 2024 in 2025,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji,

– ob upoštevanju svojih resolucij o poročilih Komisije o stanju pravne države,

– ob upoštevanju svojih resolucij o posameznih državah članicah,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. februarja 2024 o izvajanju strategije EU za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025[12],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. decembra 2022 enakim pravicam za invalide naproti[13],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. novembra 2022 o rasni

---

10 UL L 98, 25.3.2022, str. 72, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/480/oj.

11 UL C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

12 UL C, C/2024/6340, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.

13 UL C 177, 17.5.2023, str. 13.

pravičnosti, nediskriminaciji in boju proti rasizmu v EU[14],

– ob upoštevanje svoje resolucije z dne 8. marca 2022 o krčenju prostora za civilno družbo v Evropi[15],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. decembra 2021 s priporočili Komisiji o boju proti nasilju na podlagi spola: spletno nasilje[16],

– ob upoštevanju svojih resolucij z dne 16. septembra 2021 s priporočili Komisiji o opredelitvi nasilja na podlagi spola kot novega področja kriminala, vključenega na seznam iz člena 83(1) PDEU[17], in z dne 18. januarja 2024 o vključitvi sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva na evropski seznam kaznivih dejanj[18],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. oktobra 2020 o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice[19],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (A10-0042/2026),

A. ker v več državah članicah opažamo nazadovanje demokracije, druge pa se prav tako spoprijemajo z izzivi, ki vplivajo na demokratične standarde; ker so nekatere od zaskrbljujočih značilnosti tega trenda poslabšanje stanja na področju pravne države, pomanjkanje neodvisnosti sodstva, pomanjkanje protikorupcijskih prizadevanj in varstva temeljnih pravic, slabitev demokratičnega sistema zavor in ravnovesij ter instrumentalizacija ustavnih norm;

B. ker Unija temelji na skupnih vrednotah, zapisanih v členu 2 PEU, in sicer spoštovanju človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanju človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin; ker so to vrednote, zapisane v Listini in mednarodnih pogodbah o človekovih pravicah; ker je Listina del primarnega prava EU; ker je spoštovanje teh vrednot stalna obveznost vseh držav članic po pristopu k EU ter osnovni pogoj za uživanje vseh pravic in ugodnosti iz Pogodbe, ki izhajajo iz članstva v EU;

C. ker so demokracija, pravna država in temeljne pravice vrednote, ki se vzajemno krepijo in pomenijo, če so ogrožene, sistemsko grožnjo pravicam in svoboščinam ljudi, ki živijo v EU; ker obstoječi nabor

---

14 UL C 161, 5.5.2023, str. 10.
15 UL C 347, 9.9.2022, str. 2.
16 UL C 251, 30.6.2022, str. 2.
17 UL C 117, 11.3.2022, str. 88.
18 UL C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
19 UL C 395, 29.9.2021, str. 2.

orodij Unije za krepitev pravne države tvori pomemben sklop instrumentov za spoštovanje vrednot Unije iz člena 2 PEU; ker je njihovo celovito in dosledno izvajanje skupaj z rednim spremljanjem in nadaljnjim ukrepanjem še naprej potrebno, da se učinkovito obravnavajo in preprečijo sistemski izzivi za pravno državo v EU;

D. ker je učinkovito izvrševanje sodb Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice bistveno za varstvo temeljnih pravic in spoštovanje pravne države v Uniji; ker lahko ponavljajoče se zamude pri izvrševanju teh sodb ali njihovo neizvrševanje ogrozijo zaupanje v evropski sistem na področju človekovih pravic; ker bi lahko bil v prihodnji sodbi v zadevi C-769/22, Komisija/Madžarska, člen 2 PEU določen kot samostojna pravna podlaga, s čimer bi se okrepili postopki za ugotavljanje kršitev v zvezi s tem;

E. ker omejen napredek v tekočem postopku iz člena 7(1) PEU proti Madžarski kaže, da je treba pospešiti in okrepiti obstoječe procese; ker so konkretni in pravočasni rezultati bistveni za varstvo temeljnih pravic in verodostojnosti zavezanosti Unije vrednotam iz člena 2 PEU;

F. ker korupcija ostaja pereče vprašanje, saj slabi demokratično odgovornost, resno ogroža dobro upravljanje in zmanjšuje zaupanje državljanov v institucije ter spodkopava vrednote EU iz člena 2 PEU, kot je dosledno izpostavljeno v letnih poročilih Komisije o stanju pravne države;

G. ker je korupcija povezana s slabljenjem demokratičnih institucij ter ga organizirani kriminal izkorišča za infiltracijo v politiko in gospodarstvo, izkrivljanje demokratičnih procesov in pranje nezakonitega denarja; ker so za povrnitev zaupanja na vseh ravneh družbe, tudi v sodstvo in organe odkrivanja in pregona, potrebna trajna prizadevanja za boj proti korupciji, etično politično vodstvo, zanesljiv neodvisen nadzor ter močna zavezanost preglednosti, odgovornosti in zaščiti temeljnih demokratičnih vrednot;

H. ker organizirani kriminal resno ogroža temeljne pravice in delovanje pravne države v več državah članicah; ker so izkušnje nekaterih držav članic pokazale učinkovitost posebnih preventivnih mehanizmov, namenjenih preprečevanju infiltracije organiziranega kriminala v javna naročila in upravljanje evropskih sredstev, in sicer z obvezno izvedbo predhodnih protimafijskih pregledov za dostop do javnih prispevkov in koncesij; ker bi uvedba takih preventivnih mehanizmov na evropski ravni pripomogla k zaščiti integritete sredstev Unije, spoštovanju temeljnih pravic skupnosti, ki jih je prizadel organizirani kriminal, in krepitvi zaupanja državljanov v javne institucije;

I. ker je skupina GRECO v svojem letnem poročilu izpostavila pomisleke glede več držav članic, zlasti v zvezi s pomanjkanjem

preglednosti v zakonodajnem postopku, trdnim okvirom za preprečevanje nasprotij interesov, kodeksom ravnanja za člane vlade in javne uslužbence, dostopom do informacij o zakonodajnih reformah ter krepitvijo okvirov za boj proti korupciji in integriteto v organih kazenskega pregona; ker je skupina GRECO v svoji študiji o preverjanju oseb na najvišjih izvršilnih funkcijah ter v organih odkrivanja in pregona poudarila, da so nepreverjanje integritete najvišjih vodstvenih delavcev v vladah ter vprašanja, povezana z zaposlovanjem in poklicno potjo osebja organov odkrivanja in pregona, zlasti na najvišjih vodstvenih položajih, še vedno problematična;

J. ker žvižgači v EU niso ustrezno zaščiteni; ker nekatere države članice še niso v celoti ali pravilno prenesle direktive o zaščiti žvižgačev[2021]; ker je Sodišče Evropske unije v letih 2024 in 2025 sankcioniralo šest držav članic[22], ker niso prenesle direktive o žvižgačih; ker imajo žvižgači bistveno vlogo pri odkrivanju in prijavljanju kršitev ter pri krepitvi demokratične odgovornosti in preglednosti, zato bi bilo treba zagotoviti in spodbujati njihovo zaščito;

K. ker je v sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice poudarjeno, da mora pripor pred sojenjem ostati izjemen ukrep, ki se uporablja le, kadar je nujno potrebno ter ustrezno in zadostno utemeljeno; ker nepravilna uporaba pripora pred sojenjem ogroža pravico do svobode, domnevo nedolžnosti in splošno pravičnost pravosodnih sistemov;

L. ker je svoboda medijev po EU še vedno ogrožena v več državah članicah, kot je razvidno iz najnovejšega poročila Komisije o stanju pravne države, v katerem priporoča več državam članicam, naj obravnavajo pomisleke v zvezi z neodvisnostjo medijev, političnim pritiskom in nenehnimi napadi na svobodo tiska, vključno s strateškimi tožbami za onemogočanje udeležbe javnosti;

M. ker orodje za spremljanje pluralnosti medijev kaže tudi, da so se poslabšali delovni pogoji novinarjev, vključno zaradi nasilja, nadlegovanja in ustrahovanja, lastništvo medijev je vse bolj skoncentrirano, izpostavljene pa so tudi posledice digitalnih platform in proračunske omejitve; ker so še vedno potrebni dodatni zaščitni

---

20 Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (UL L 305, 26.11.2019, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

21 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0269.

22 Češka, Nemčija, Estonija, Luksemburg, Madžarska in Poljska; Sodbe Sodišča Evropske unije v zadevah C-147/23, Komisija/Poljska; C-149/23, Komisija/Nemčija; C-150/23, Komisija/Luksemburg; C-152/23, Komisija/Češka republika; C-154/23, Komisija/Estonija, in C-155/23, Komisija/Madžarska.

ukrepi, vključno z neodvisnimi regulatorji, preglednostjo lastništva medijev, zaščito pred političnim vmešavanjem ter boljšim dostopom novinarjev do informacij in njihovo varnostjo;

N. ker letna ocena Sveta Evrope o svobodi tiska v Evropi za leto 2025 kaže, da so obvladovanje medijev, pomanjkanje neodvisnosti javnih medijev in dezinformacijske kampanje, ustvarjene z umetno inteligenco, čedalje večja grožnja po vsej EU, kar neposredno ogroža demokracijo[23]; ker je ohranjanje svobode tiska ter dostop javnosti do neodvisnega in visokokakovostnega novinarstva eden od ključnih stebrov demokratične družbe; ker strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti še vedno ogrožajo svobodo medijev; ker bi bilo treba zaščitne ukrepe iz direktive o strateških tožbah za onemogočanje udeležbe javnosti razširiti na domače in kazenske zadeve; ker je 8. avgusta 2025 začel v celoti veljati evropski akt o svobodi medijev; ker so novinarji in zaposleni v medijih v več državah članicah tarča političnih kampanj blatenja, javnega obrekovanja in organiziranih poskusov diskreditacije njihovega dela, ki jih pogosto spremljajo nepošteni pravni ukrepi in grožnje, pritiski, nadlegovanje in nasilje, kar ustvarja ozračje strahu in samocenzure, ki spodkopava pravico javnosti do obveščenosti;

O. ker nekateri novinarji in medijski delavci v več državah delajo v prekarnih razmerah, pomanjkanju sredstev in nevarnem okolju, vključno z vse večjim nadlegovanjem in pravnimi izzivi, ter se morajo spopadati tudi z dodatnimi izzivi, med drugim z ustrahovanjem, pravnimi grožnjami, političnim vmešavanjem, omejenim dostopom do zanesljivega financiranja in krčenjem pluralnosti medijev; ker mnogim zaradi preiskav, ki jih vodijo, pretijo z grožnjami, napadi in ustrahovanjem, nekateri pa morajo zaradi nenehnih groženj s smrtjo živeti pod policijsko zaščito; ker je po ugotovitvah poročila orodja za spremljanje pluralnosti medijev za leto 2024 prekarnost novinarskega dela neposredno vplivala na neodvisnost in kakovost poročanja po vsej Evropi; ker morajo novinarji in medijski delavci uživati pravice in izpolnjevati svoje poklicne naloge;

P. ker so dezinformacije pogosto del širšega nabora hibridnih groženj, katerih cilj je ogrožanje demokratično uveljavljenih vlad, držav ali zavezništev ali škodovanje tem vladam, državam ali zavezništvom; ker širjenje napačnih informacij in dezinformacij, vključno z državnimi in usklajenimi spletnimi kampanjami, prispeva k polarizaciji, zmanjšuje zaupanje v demokratične institucije, ogroža integriteto volilnih procesov in javno razpravo, ogroža ključna volilna načela, kot so svoboda volivcev, da oblikujejo svoje mnenje, preglednost, enake možnosti in pravičnost, ter je še večje zaradi vzpona družbenih medijev in digitalnih platform, ki pospešujejo

---

23 https://edoc.coe.int/en/media/12123-europe-press-freedom-report-2024-confronting-political-pressure-disinformation-and-the-erosion-of-media-independence.html#.

razširjanje lažnih in manipulativnih vsebin;

Q. ker algoritemska manipulacija s širjenjem lažnih ali ekstremističnih diskurzov vse bolj oblikuje javno mnenje; ker so spremembe politik moderiranja vsebin in praks izvrševanja na nekaterih večjih platformah ta trend še poglobile in vzbudile zaskrbljenost zaradi vse večjega širjenja škodljivih vsebin in spletne manipulacije; ker je Komisija začela preiskave več platform na podlagi akta o digitalnih storitvah[24], ker niso zajezile dezinformacij in zaščitile uporabnikov;

R. ker so ranljive skupine na spletu še posebej izpostavljene, saj so tarča ciljno usmerjene manipulacije in škodljivih diskurzov in se spoprijemajo z omejeno medijsko pismenostjo; ker so mladi še naprej posebej izpostavljeni algoritemski pristranskosti in propagandi in nimajo ustreznih orodij za digitalno pismenost; ker imajo lahko digitalne platforme tudi pozitivno vlogo pri dostopu do znanja, državljanski udeležbi, oblikovanju skupnosti, inovacijah in spodbujanju temeljnih pravic; ker pristranskost v algoritmih in poslovni model platform družbenih medijev, ki temelji na oglaševanju, ciljno usmerjenem na mikro ravni, prispeva k širjenju in krepitvi sovražnega govora, spodbujanju diskriminacije, tudi rasizma, sovraštva do žensk in nasilja;

S. ker morajo biti prihodnje pobude EU za boj proti dezinformacijam, vključno z evropskim ščitom za demokracijo, v celoti skladne z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic;

T. ker nove tehnologije, vključno s sistemi umetne inteligence, ponujajo pomembne priložnosti za inovacije, gospodarsko rast in boljše javne storitve, lahko pa tudi povečajo diskriminacijo in obstoječe neenakosti ter ustvarijo nove oblike pristranskosti; ker lahko vzbujajo zaskrbljenost glede zasebnosti in temeljnih pravic in bi morali zanje veljati strogi zaščitni ukrepi in jasni pravni okviri;

U. ker se otroci po vsej EU spoprijemajo z vse večjo krizo na področju duševnega zdravja, ki je posledica nenadzorovanega vpliva algoritemskih tehnik, kot so zasvajajoča in manipulativna zasnova, temni vzorci, ki otroke silijo, da preživijo več časa pred zasloni, ali spodbujanje škodljivih vsebin; ker to negativno vpliva na njihov zdrav razvoj, duševno dobro počutje in varnost; ker veljavni pravni okviri EU, ki urejajo spletno okolje, varstva duševnega zdravja otrok na spletu ne obravnavajo v zadostni meri;

V. ker so pri uporabi vohunske programske opreme, prepoznavanja obrazov in tehnologij nadzora potrebni strogi zaščitni ukrepi, preglednost in demokratičen nadzor, da bi preprečili zlorabe, zaščitili temeljne pravice in zagotovili popolno spoštovanje

---

[24] Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah) (UL L 277, 27.10.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

zasebnosti; ker se nove tehnologije uporabljajo za ustvarjanje napovedi, profilov in ocen tveganja, ki vplivajo na življenje ljudi in lahko posnemajo družbeno pristranskost; ker lahko uporaba tehnologij za prepoznavanje obrazov negativno vpliva na pravico do mirnega zbiranja in ima lahko diskriminatoren učinek; ker lahko prakse biometričnega množičnega nadzora ogrozijo temeljne pravice; ker te prakse pomenijo hudo kršitev pravice do zasebnosti in svobode izražanja; ker bi bilo treba nove tehnologije bolje regulirati, da bi zaščitili temeljne pravice;

W. ker v primeru novinarjev nadzor ne ogroža le njihove varnosti, temveč uničuje tudi zaupnost njihovih virov, kar jim dejansko preprečuje opravljanje njihovega dela; ker bi morali nacionalni organi kadar obstaja vse več dokazov in opozoril podjetij o operacijah nadzora zagotoviti informacije o obsegu, odobritvi in odgovornosti teh operacij, žrtev pa ne bi smeli pustiti v nejasnosti ali brez učinkovitih pravnih sredstev;

X. ker je uporaba tehnologij vohunske programske opreme vsesplošno razširjena in jih uporabljajo tudi vlade v več državah članicah[25]; ker je uporaba vohunske programske opreme zloraba in nedemokratična praksa, ki spodkopava pravno državo in temeljne pravice v naši družbi ter za katero ni učinkovitih pravnih sredstev; ker je zaradi tehnološkega napredka okužbe z vohunsko programsko opremo težje odkriti in so dosti bolj razširjene;

Y. ker je Preiskovalni odbor Parlamenta za preiskavo uporabe programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor ugotovil, da je bila vohunska programska oprema, kot so Pegasus, Predator in Graphite, v več državah članicah nezakonito uporabljena proti novinarjem, akterjem civilne družbe, odvetnikom, predstavnikom opozicije in uradnikom; ker je ugotovil, da je prišlo do resnih kršitev zasebnosti, varstva podatkov in svobode izražanja in je opozoril, da ta praksa sistemsko ogroža demokracijo, pravno državo in temeljne pravice v Uniji; ker je celovito izvajanje priporočil preiskovalnega odbora bistveno za preprečevanje nadaljnjih zlorab;

Z. ker so nedavne novinarske preiskave razkrile, da so bila nekatera sredstva EU morda dodeljena podjetjem, ki razvijajo ali tržijo vsiljive tehnologije za nadzor, vključno z vohunsko programsko opremo[26]; ker je bistveno zagotoviti, da se z nobenimi finančnimi sredstvi EU ne bo prispevalo k razvoju, izvozu ali uporabi vohunske programske opreme ali drugih orodij za nadzor, ki jih je mogoče uporabiti za kršitev temeljnih pravic in pravne države;

AA. ker se lahko po mnenju Beneške komisije tehnologijo vohunske programske opreme spremeni v orožje za nadzor, ki bi ga lahko uporabili za omejevanje temeljnih pravic, cenzuro in inkriminacijo

---

25 Na primer Grčija, Ciper, Italija, Madžarska, Poljska in Španija.

26 https://media.business-humanrights.org/media/documents/MEP_letter.pdf.

kritik in oporečnikov in za nadlegovanje ali celo za zatiranje dela novinarjev, zagovornikov človekovih pravic, političnih nasprotnikov in organizacij civilne družbe, kot je razvidno iz številnih obtožb in razkritij;

AB. ker po vsej EU stalno poročajo o številnih primerih, ko je bil uporabljena nesorazmerna sila nad protestniki, vključno z nasiljem in uporabo manj smrtonosnega orožja za nadzor ali razpršitev množic[27];

AC. ker obstajajo dokazi, da so bila nekatera sredstva EU, vključno z nekaterimi sredstvi EU za notranje zadeve, uporabljena na način, ki vodi v kršitve temeljnih pravic, vključno z diskriminacijo; ker bi bilo treba sredstva EU uporabljati na način, ki spodbuja in spoštuje temeljne pravice ter ne povzroča takih kršitev; ker je spoštovanje vrednot Unije iz člena 2 PEU, vključno s spoštovanjem pravne države, demokracije in temeljnih pravic, temeljni pogoj za dostop do sredstev EU in njihovo izvrševanje, kot se odraža v uredbi o pogojenosti s pravno državo; ker morajo države članice in Komisija pri dostopu do skladov EU in njihovem izvrševanju poskrbeti za spoštovanje temeljnih pravic in skladnost z Listino; ker so večja preglednost in odgovornost ter učinkovit nadzor nad dodeljevanjem in uporabo sredstev EU ter ocenjevanje zadevnih programov ključnega pomena za zagotavljanje skladnosti s horizontalnimi omogočitvenimi pogoji;

AD. ker se obširno poroča o kršitvah temeljnih pravic, vključno s slabim ravnanjem, zavračanjem ter verbalnim in fizičnim nasilju na mejah; ker so se te prakse v zadnjih letih pojavile v več državah članicah; ker to vključuje primere, ko mejni policisti ali drugi uradniki z migranti slabo ravnajo; ker se s temi praksami kršijo temeljne pravice, pravo EU in mednarodno pravo o človekovih pravicah in beguncih, vključno z načelom nevračanja in prepovedjo kolektivnega izgona; ker so države članice in EU odgovorne za izvajanje temeljitih in učinkovitih preiskav kršitev temeljnih in človekovih pravic na mejah; ker se kršitve temeljnih pravic pogosto ne prijavijo;

AE. ker poročilo komisarja Sveta Evrope za človekove pravice o eksternalizaciji azilne in migracijske politike ter pravu človekovih pravic navaja, da lahko politike eksternalizacije vključujejo odgovornost držav članic, zlasti v zvezi z načelom nevračanja, pravico do življenja, prepovedjo mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, prepovedjo kolektivnega izgona in samovoljnega pridržanja ter pravico do dostopa do učinkovitih pravnih sredstev, kot je zagotovljeno s Pogodbama EU in OZN, Listino in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah; ker so v poročilu zunanje obravnavanje prošenj za azil, zunanji postopki vračanja in zunanje izvajanje nadzora meje, pri katerih so se v

---

27 https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/07/europe-sweeping-pattern-of-systematic-attacks-and-restrictions-undermine-peaceful-protest/?utm.

nekaterih primerih v preteklosti dokumentirano zagrešile hude kršitev zoper ljudi, ki se selijo, opredeljeni kot glavna področja, na katerih so tveganja še posebej velika;

AF. ker komisar Sveta Evrope za človekove pravice priporoča, da se pred začetkom zunanjega sodelovanja opravi celovita ocena tveganja za človekove pravice, pregled vpliva človekovih pravic na tekoče dejavnosti, opredelijo jasna načela, o katerih se ni mogoče pogajati in ki izključujejo vsakršno sodelovanje, ki bi lahko ljudi izpostavilo tveganju kršitev temeljnih pravic, zagotovijo ustrezni pogoji in zaščitni ukrepi ter izboljšajo preglednost, spremljanje in odgovornost; ker zaradi delitve odgovornosti med državami članicami in organi ali agencijami EU nikoli ne bi smelo priti do vrzeli v odgovornosti[28];

AG. ker odbor OZN za otrokove pravice meni, da pridržanje otroka samo zaradi priseljenskega statusa njegovih staršev pomeni kršitev otrokovih pravic in je v nasprotju z načelom zagotavljanja otrokove koristi; ker je v resoluciji parlamentarne skupščine Sveta Evrope o umetni inteligenci in migracijah poudarjeno, da bi morali imeti prosilci za azil pravico, da izpodbijajo dokaze, pridobljene z umetno inteligenco, kot so napačni povzetki razgovorov ali pristranske analize, da bi bilo treba pravno pomoč razširiti v podporo temu izpodbijanju, da morajo biti na voljo odškodnine, kadar je škoda posledica algoritemskih napak, in da tehnološke inovacije ne smejo škodovati temeljnim pravicam[29];

AH. ker lahko odzivi nekaterih držav članic na nedovoljene migracije ogrozijo temeljne pravice in ohranijo rasiziran diskurz; ker bi morale EU in države članice zagotoviti zaščito življenj beguncev in migrantov ter sprejeti verodostojne ukrepe za zagotovitev odgovornosti za kršitve;

AI. ker so poskusi prekinitve registracije prošenj za azil zelo zaskrbljujoči; ker je treba spoštovati človekove pravice prizadetih oseb, oceniti, ali potrebujejo zaščito, tistim, ki izpolnjujejo pogoje za mednarodno zaščito, pa omogočiti dostop do ustreznih zaščitnih ukrepov; ker novi zakonodajni okvir na podlagi pakta EU o migracijah in azilu določa revidirana pravila za azilne postopke, upravljanje meja in solidarnost; ker je treba za njegovo učinkovito uporabo dosledno spoštovati temeljne pravice ter izpolnjevati obveznosti EU in mednarodne obveznosti; ker se več držav članic še vedno spoprijema s precejšnjim operativnim pritiskom na svojih zunanjih mejah; ker ti izzivi zahtevajo usklajen evropski odziv, vključno z racionaliziranimi in učinkovitimi postopki, v popolni skladnosti z veljavnim okvirom EU in mednarodnim pravnim okvirom; ker je treba preprečiti, da bi tihotapci zlorabljali evropski

---

28 https://rm.coe.int/report-on-externalisation-of-migration-by-michael-o-flaherty-council-o/488028300a.

29 https://pace.coe.int/en/files/35698/html?utm.

azilni sistem, in se boriti proti vsem oblikam mednarodnega organiziranega kriminala, če naj bo upravljanje migracij učinkovito;

AJ. ker se ženske in dekleta srečujejo z vse pogostejšim in vsesplošno razširjenim spletnim nasiljem, sovražnim govorom in kaznivimi dejanji iz sovraštva, kar ima posebne in skrajne posledice za njihovo vsakdanje življenje ter udeležbo v javnem življenju in posledično tudi za enakopravno zastopanost; ker sta načrt EU za pravice žensk in deklaracija o načelih za spolsko enakostno družbo, ki mu je priložena, dobrodošli pobudi, čeprav nista zavezujoči; ker si je treba nujno prizadevati za zaščito in spodbujanje enakosti spolov, s tem pa tudi za Unijo enakosti;

AK. ker so zaradi vse večjega svetovnega vpliva v porastu spletne skupnosti in moški vplivneži, ki promovirajo lažen diskurz, da feminizem in enakost spolov škodujeta moškim, širijo mizogine vsebine, normalizirajo nasilje nad ženskami in dekleti ter se vse bolj prepletajo z ekstremističnimi in radikalnimi gibanji;

AL. ker se nasprotovanje enakosti spolov v zadnjih letih stopnjuje; ker je stopnja nasilja na podlagi spola, zlasti nad ženskami in dekleti ter LGBTIQ+ osebami, vključno s spolnim nasiljem in posilstvi, po vsej Uniji še vedno visoka, zlasti za tiste, ki se soočajo z večplastnimi in presečnimi oblikami diskriminacije; ker kibernetsko nasilje na podlagi spola pomeni, da se nasilje na podlagi spola zunaj spleta nadaljuje v spletnem okolju; ker kibernetsko nasilje na podlagi spola pogosto vodi v samocenzuro in lahko ima resne posledice za žrtvino osebno in poklicno življenje; ker se kazenskopravni sistemi še vedno nezadostno odzivajo na ta pojav; ker je usposabljanje policistov, da pridobijo potrebne mehke veščine, kot so poslušanje, razumevanje in spoštovanje vseh žrtev nasilja na podlagi spola, nadvse pomembno v boju proti neprijavljanju tega nasilja in ponovni viktimizaciji; ker je zagotavljanje dostopnih mehanizmov za prijave ter učinkovitih pravnih sredstev nujno za ustvarjanje varnejšega okolja za vse žrtve nasilja na podlagi spola;

AM. ker odrekanje dostopa do varnega in zakonitega splava pomeni resno tveganje za ženske in je zato oblika nasilja na podlagi spola, saj se jim odrekata tudi avtonomija in pravica do izbire na reproduktivnem področju; ker so storitve na področju spolnega in reproduktivnega zdravja osnovne zdravstvene storitve; ker več kot 20 milijonov žensk v EU še vedno nima dostopa do varnega in zakonitega splava ter drugih storitev in pravic na področju spolnega in reproduktivnega zdravja, zaradi česar so ženske in dekleta izpostavljene tveganju telesne škode ter nepotrebnemu ekonomskemu in duševnemu stresu; ker odrekanje osnovnih zdravstvenih storitev, kot so storitve spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, v nekaterih državah članicah vključuje tudi ženske in dekleta, ki so žrtve spolnega nasilja, kar ovira njihovo okrevanje po zadevnem kaznivem dejanju; ker se z evropsko državljansko pobudo, imenovano Moj glas, moja izbira, poziva EU, naj zagotovi dostop do varnega in zakonitega splava za

vse, pri tem pa spoštuje delitev pristojnosti na podlagi Pogodb; ker je Evropsko sodišče za človekove pravice odločilo, da restriktivni zakoni o splavu in pomanjkanje doslednega izvajanja v praksi krši pravico žensk do telesne avtonomije in integritete;

AN. ker je na podlagi člena 21 Listine prepovedana diskriminacija na podlagi biološkega in družbenega spola ter na kateri koli drugi podlagi;

AO. ker države članice kot pogodbenice Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk zavezujejo obveznosti iz Konvencije, vključno s členom 12 o odpravi diskriminacije žensk na področju zdravstvenega varstva, da bi se moškim in ženskam zagotovil enak dostop do zdravstvenih storitev, vključno s tistimi, ki se nanašajo na načrtovanje družine;

AP. ker odrekanje dostopa do varnega in zakonitega splava v pravu in praksi pomeni diskriminacijo žensk na podlagi spola, saj prepoveduje vrsto zdravstvenega varstva, ki ga potrebujejo samo ženske; ker ni podobnih omejitev za zdravstvene storitve, ki jih potrebujejo samo moški[30];

AQ. ker se je skupno letno financiranje boja proti enakosti spolov v Evropi zvišalo z 220 milijonov USD leta 2019 na 271 milijonov USD leta 2023, kar pomeni 23-odstotno zvišanje; ker velik del financiranja, ki spodbuja rast gibanj proti enakosti spolov v EU, prihaja od tujih akterjev;

AR. ker je iz medijskih poročil razvidno, da so bila sredstva EU v preteklosti dodeljena organizacijam, ki ženske zavajajo glede njihovega spolnega in reproduktivnega zdravja; ker mora biti vse financiranje v skladu s skupnimi vrednotami Unije, kot so določene v členu 2 PEU in Listini, da se bodo s to finančno podporo krepile demokratične vrednote EU;

AS. ker smo priča doslej največjemu in intenzivnejšemu napadu na državljanski prostor po vsej EU, tudi s pravnimi in finančnimi omejitvami, začasno ustavitvijo financiranja, kampanjami blatenja, ustrahovanjem in kriminalizacijo ter pravico do mirnega zbiranja; ker je pravica do mirnega zbiranja temeljna v demokratični družbi;

AT. ker je svet OZN za človekove pravice poudaril, da sta svetovni trend nazadovanja demokracije in pravne države ter sekuritizacija agend privedla do še večjega omejevanja pravice do mirnega zbiranja[31]; ker so napadi na organizacije civilne družbe in zagovornike človekovih

---

30 Odbor OZN za odpravo diskriminacije žensk, *Inquiry concerning Poland conducted under article 8 of the Optional Protocol to the Convention: report of the Committee* (Preiskava o stanju na Poljskem, ki jo je leta 2024 opravil v skladu s členom 8 Opcijskega protokola h Konvenciji: poročilo odbora).

31 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

pravic, kot so na tiste, ki delujejo na področju varstva in spodbujanja človekovih in okoljskih pravic ter enakosti spolov, vključno s pravicami do splava, migracijami, demokracijo in zagovorništvom, pogostejši in še naprej zelo zaskrbljujoči; ker imajo organizacije civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic, ki delujejo na področju varstva in spodbujanja temeljnih pravic, ključno vlogo pri varovanju vrednot Unije; ker bi bilo treba v vseh državah članicah zagotavljati in podpirati, da lahko svobodno in neodvisno delujejo;

AU. ker so posamezniki v ranljivem položaju, kot so otroci, ženske, rasizirane in etnične skupnosti, LGBTIQ+ osebe, migranti in prosilci za azil, invalidi in starejši, vedno znova tarče sovražnega govora in žaljivega diskurza; ker politiki in medijske hiše v več državah članicah, širijo diskurz, uperjen proti LGBTI+ osebam, in ker je bila vložena zakonodaja proti LGBTI+ osebam, ki je bila v nekaterih primerih celo sprejeta; ker so takšne razmere v nasprotju z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic in ogrožajo pravico teh skupin, da so obravnavane kot enakopravni državljani;

AV. ker je nadvse pomembno, da ima civilna družba dostop do financiranja, da lahko uspešno deluje in opravlja svojo nadzorno vlogo; ker sta živahna civilna družba in dejaven državljanski prostor bistvena stebra demokracije; ker imajo tudi organizacije civilne družbe ključno vlogo, zlasti za marginalizirane skupnosti, tudi pri zagotavljanju socialnih storitev; ker se je Komisija v svojih političnih usmeritvah zavezala, da bo okrepila sodelovanje z organizacijami civilne družbe, ki imajo strokovno znanje in pomembno vlogo pri zagovarjanju specifičnih družbenih vprašanj in spoštovanju temeljnih pravic;

AW. ker so organizacije civilne družbe tesne partnerice držav članic v njihovih prizadevanjih za varovanje in spodbujanje temeljnih pravic; ker se humanitarna pomoč še vedno samovoljno kriminalizira; ker omejitve in ovire, ki vplivajo na dejavnosti iskanja in reševanja (ki jih izvajajo države članice), prispevajo k stalni izgubi življenj; ker je komisar Sveta Evrope za človekove pravice države članice EU pozval, naj prenehajo zatirati zagovornike človekovih pravic, ki pomagajo beguncem, prosilcem za azil in migrantom, ter naj ne uporabljajo žaljive, podžigajoče ali stigmatizirajoče retorike o njih in njihovi vlogi[32];

AX. ker bi moral biti cilj prihodnje strategije EU za civilno družbo zagotoviti, da se politike EU oblikujejo in izvajajo v skladu z vrednotami iz člena 2 PEU in Listine; ker bi morala strategija vključevati ambiciozne pobude in merila za merjenje napredka; ker je Komisija napovedala, da namerava vzpostaviti platformo civilne družbe, s katero bo mogoče centralizirati in uskladiti sedanje delovanje akterjev civilne družbe pri oblikovanju politik EU; ker bi

---

32 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

bilo treba platformo sooblikovati in izvajati z organizirano civilno družbo;

AY. ker bi bilo treba v naslednjem večletnem finančnem okviru še naprej zagotavljati ustrezno, predvidljivo in trajnostno dolgoročno financiranje EU za civilno družbo, pri tem pa ustrezno upoštevati finančno preglednost, dobro upravljanje in jasne pogodbene obveznosti, kot bi moralo veljati za vse sklade in programe; ker se organizacije za človekove pravice še vedno slabo, razdrobljeno in nedosledno financirajo; ker zmanjšanje tega financiranja, vključno z zamrznitvijo sredstev Agencije ZDA za mednarodni razvoj (USAID), močno vpliva na civilno družbo po vsej EU, saj resno slabi zmožnost civilne družbe, da brani žrtve diskriminacije, spodbuja enakost, zagotavlja odgovornost ter varuje pravno državo in temeljne pravice;

AZ. ker so se v nekaterih primerih s sredstvi EU podpirale pobude, ki prispevajo k segregaciji ali diskriminatornim praksam, kar je v nasprotju s cilji enakosti; ker je svet OZN za človekove pravice pozval, naj se zagotovi, da bo financiranje akterjev civilne družbe skladno z mednarodnimi obveznostmi in zavezami držav članic na področju človekovih pravic ter se ne bo zlorabljalo za oviranje dela ali ogrožanje varnosti teh akterjev[33];

BA. ker so vse pogostejši poskusi v EU, da bi omejili ali odpravili temeljne pravice žensk in oseb LGBTIQ+, zelo zaskrbljujoči; ker so ti poskusi osredotočeni zlasti na reproduktivno zdravstveno varstvo in pravice, spolno identiteto in pravno priznanje spola ali dostop do celovite spolne vzgoje; ker napadi na ta področja škodujejo najranljivejšim članom družbe, poleg tega pa so tudi nezdružljivi z vrednotami EU in mednarodnim okvirom človekovih pravic ter tako pomenijo kršitev prava EU;

BB. ker obstajajo vrzeli v protidiskriminacijski zakonodaji EU, saj so nekateri razlogi za diskriminacijo obravnavani samo na področju zaposlovanja in dela; ker je zaradi tega zaščita razdrobljena, poleg tega pa se je vzpostavila umetna „hierarhija razlogov“; ker je EU v skladu s Pogodbama in Listino pooblaščena in odgovorna za boj proti diskriminaciji na podlagi vseh prepovedanih razlogov;

BC. ker morajo vse države članice delovati v otrokovo korist, tako da med drugim varujejo temeljno pravico vsakega otroka do družinskega življenja in prepovedujejo diskriminacijo otroka na podlagi zakonskega stanu ali spolne usmerjenosti staršev ali načina, kako je bil otrok spočet; ker se lahko približno 2 milijona otrok še vedno znajdeta v položaju, ko druga država članica njihovih staršev ne priznava za starše; ker je Komisija leta 2022 predlagala uredbo Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju odločb in sprejemanju javnih listin v zadevah v zvezi s starševstvom ter uvedbi evropskega potrdila o starševstvu (COM(2022)0695) (uredba o

33 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

starševstvu), o katerem Svet še vedno ni sprejel končne odločitve;

BD. ker so bili izraženi pomisleki glede dejstva, da sta diskriminacija in rasizem še vedno razširjena po vsej EU, tudi v zakonih in politikah ter v javnih institucijah, kot sta kazenski pregon in pravosodni sistem; ker so diskriminatorne prakse v kazenskem pregonu še vedno zelo zaskrbljujoče; ker se proti rasiziranim skupinam nesorazmerno uporabljajo postopki ustavljanja in preiskovanja, pretirana uporaba sile in nadlegovanje; ker so mehanizmi za nadzor in prevzemanje odgovornosti še vedno šibki, ovira pa jih pomanjkanje neodvisnih preiskav; ker je treba hkrati učinkovito obravnavati nasilje nad javnimi uslužbenci;

BE. ker je strukturni rasizem še vedno prisoten v ključnih sektorjih v državah članicah, čeprav je bil uradno priznan na ravni EU; ker segregacija, tudi v izobraževanju, in ponavljajoči se primeri sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva nesorazmerno prizadenejo rasizirane skupnosti in druge marginalizirane skupine, kot so osebe LGBTIQ+; ker te strukturne ovire in kršitve temeljnih pravic po vsej Uniji ovirajo enak dostop do pravic, možnosti in pravosodja; ker to negativno vpliva na zaupanje javnosti v institucije in socialno kohezijo;

BF. ker holokavst in zgodovinske krivice, vključno s kolonializmom in suženjstvom, še vedno vplivajo na strukturni rasizem v današnji Evropi; ker so njihovo priznanje, spominjanje nanje in izobraževanje o njih bistveni za boj proti rasizmu ter spodbujanje enakosti in temeljnih pravic;

BG. ker se v politiki in v praksi presečna diskriminacija večinoma ne obravnava; ker kombinacija učinka rasizma in spola, invalidnosti, spolne usmerjenosti, spolne identitete, spolnega izraza in spolnih značilnosti, socialno-ekonomskega položaja, migracijskega ozadja in drugih razlogov še vedno ni upoštevana, zato številne žrtve nimajo ustrezne zaščite, podpore ali dostopa do učinkovitih pravnih sredstev;

BH. ker nedavne raziskave Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA), v katerih je temnopolte, Jude, muslimane in osebe LGBTIQ+ v EU povprašala po njihovih izkušnjah, kažejo, da se te skupine še vedno srečujejo z vseprisotnimi izrazi sovraštva in diskriminacije v EU, kar odraža sistemsko rasno diskriminacijo; ker strahovi, zmotna prepričanja in „drugačnost“ podžigajo diskriminacijo in nestrpnost[34]; ker je Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) izrazila zaskrbljenost zaradi ksenofobnega, homofobnega in transfobnega govora, tudi politikov in javnih uslužbencev; ker ima vsakdo v EU enako pravico, da postane polnopraven in dejaven član družbe in je obravnavan enako;

---

34 Agencija Evropske unije za temeljne pravice, Poročilo o temeljnih pravicah za leto 2025.

BI. ker nedavne zakonodajne in institucionalne reforme v nekaterih državah članicah vzbujajo resna vprašanja o skladnosti s temeljno pravico do poštenega sojenja ter do neodvisnega in nepristranskega sodišča, kot jo zagotavlja člen 47 Listine; ker je neodvisnost sodstva nepogrešljiv del pravne države in osnovni pogoj za učinkovito varstvo vseh drugih temeljnih pravic; ker je Mednarodna komisija pravnikov poudarila, da morajo sodni sveti ostati neodvisni od parlamentarnega in izvršilnega vpliva;

BJ. ker madžarski zakon o zaščiti lokalne identitete, ki je začel veljati 1. julija 2025, občinske organe pooblašča, da omejijo možnost prebivanja na podlagi pristranskih meril, kot so izobrazba, znanje jezika ali dokazilo o zaposlitvi; ker obstaja nevarnost, da bodo taki ukrepi institucionalizirali rasno ločevanje na stanovanjskem področju in nesorazmerno prizadeli romsko skupnost, kar vzbuja resne pomisleke o skladnosti s pravom EU in temeljnimi pravicami;

BK. ker se romska skupnost še vedno srečuje s sistemsko diskriminacijo, segregacijo, socialno izključenostjo in policijskim nasiljem[35]; ker ugotovitve iz poročil Agencije Evropske unije za temeljne pravice kažejo na precejšnje pomanjkljivosti pri izvajanju strateškega okvira EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov ter kažejo, da njeni cilji za leto 2030 najverjetneje ne bodo doseženi[36]; ker je bilo zaradi prisilnih izselitev Romov nedavno razseljenih na stotine posameznikov, tudi otrok, starejših in invalidov; ker je komisar Sveta Evrope za človekove pravice pozval, naj se izvajajo sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice, povezane s pravicami Romov[37];

BL. ker se invalidi, ki živijo v EU, še vedno srečujejo z nadlegovanjem ter večplastnimi in presečnimi oblikami diskriminacije na vseh področjih svojega življenja, tudi z odrekanjem razumne prilagoditve, socialno-ekonomsko prikrajšanostjo, družbeno izolacijo, nasiljem na podlagi spola, kot je prisilna sterilizacija, pomanjkanjem dostopa do storitev v skupnosti, nekakovostnimi stanovanji, institucionalizacijo, neustreznim zdravstvenim varstvom in odrekanjem priložnosti, da bi prispevali k družbi in v njej dejavno sodelovali;

BM. ker bi morale EU in države članice, ki še niso ratificirale izbirnega protokola k Konvenciji OZN o pravicah invalidov, to nemudoma storiti;

BN. ker je Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti vlade pozvala, naj dejavno spodbujajo vključevanje migrantov in se borijo

---

35 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-unheard-12-million.

36 Agencija EU za temeljne pravice, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries – Perspectives from the Roma Survey 2024 (Pravice Romov in potujočih skupin (Travellers) v 13 evropskih državah – vidiki iz raziskave o Romih za leto 2024).

37 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/greece-should-ensure-that-roma-have-access-to-adequate-housing-and-are-not-subject-to-discriminatory-treatment-or-violence-by-law-enforcement-authorities.

proti vsem oblikam njihove diskriminacije[38]; ker sta rasizem in rasna diskriminacija še vedno prisotna, tudi na področju migracij in azila; ker so rasizirani migranti nesorazmerno izpostavljeni kršitvam pravic na mejah Unije in v azilnih in sprejemnih sistemih; ker ni izrecnih zaščitnih ukrepov za boj proti rasizmu;

BO. ker večina javnosti v EU ni seznanjena s položajem interspolnih oseb v EU; ker je aprila 2024 več držav članic Sveta Evrope podprlo prvo resolucijo Sveta za človekove pravice OZN o boju proti diskriminaciji, nasilju in škodljivim praksam proti interspolnim osebam;

BP. ker večina držav članic direktive o rasni enakosti ne izvaja v zadostni meri; ker nekatere države članice niso v celoti ali pravilno prenesle Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ o rasizmu in ksenofobiji; ker si je treba bolj prizadevati za boj proti strukturnemu rasizmu, tudi proti vplivu nasilnih skrajnih desničarskih diskurzov v družbeni razpravi[39], in zagotoviti, da bodo države članice spoštovale protidiskriminacijsko zakonodajo EU;

BQ. ker je v več državah članicah dostop do pravnega varstva za žrtve rasističnih kaznivih dejanj iz sovraštva in drugih oblik kaznivih dejanj iz sovraštva in diskriminacije še vedno zelo omejen zaradi neustreznih podpornih storitev, ovir za prepoznavanje rasističnih in sovražnih nagibov ter nezadostnega izvrševanja protidiskriminacijske zakonodaje; ker se zato rasizirane skupnosti in druge marginalizirane skupine še vedno srečujejo s kršitvami pravic, ne da bi imele dostop do učinkovitih pravnih sredstev;

BR. ker več držav članic dosledno ne upošteva sodb Evropskega sodišča za človekove pravice;

BS. ker se člen 151 PDEU sklicuje na temeljne socialne pravice, kot so pravice iz Evropske socialne listine; ker se socialno-ekonomske neenakosti, tudi revščina in socialna izključenost, po EU povečujejo, kar je zelo zaskrbljujoče; ker so te neenakosti še vedno zelo rasizirane ter so še vedno prisotne trdovratne in strukturne razlike v dostopu do izobraževanja, zdravstvenega varstva, stanovanj in zaposlitve ter v kopičenju premoženja, kar rasiziranim skupinam še vedno onemogoča enakopravno udeležbo v družbi ter ohranja medgeneracijski krog revščine in marginalizacije; ker se v več državah članicah zaskrbljujoče hitro povečujeta neenakost v stanovanjskem sektorju in število brezdomcev[40];

BT. ker bi morala Komisija preučiti, kateri ukrepi so potrebni za pristop

---

38 https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/ecri-s-recommendations-on-integration-and-inclusion-of-migrants-new-factsheet.

39 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0419.

40 https://pace.coe.int/en/files/3%204542/html.

EU k Evropski socialni listini;

BU. ker so že bili podani predlogi, naj Svet Evrope in njegove države članice sprejmejo protokol k Evropski konvenciji o človekovih pravicah, ki bo vključeval pravico do čistega, zdravega in trajnostnega okolja;

BV. ker je Evropsko sodišče za človekove pravice v sodbi v zadevi KlimaSeniorinnen/Švica priznalo, da neukrepanje držav pri sprejemanju ustreznih ukrepov za boj proti podnebnim spremembam lahko pomeni kršitev pravice do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz člena 8 Konvencije; ker je v sodbi poudarjeno, da je nujno treba zagotoviti izvršljivo pravico do čistega, zdravega in trajnostnega okolja v okviru Evropske konvencije o človekovih pravicah, s čimer bi zagotovili doslednost, predvidljivost in varstvo javnosti;

BW. ker so nekatere države članice objavile pismo o razlagi temeljnih pravic v okviru Evropske konvencije o človekovih pravicah;

BX. ker so evropski standardi na področju človekovih pravic pravice, načela in obveznosti iz Pogodb, konvencij in prava EU, ki odražajo skupno razumevanje minimalnih ravni varstva; ker so mednarodni standardi človekovih pravic minimalni standardi za varstvo človekovih pravic, ki jih je mednarodna skupnost uradno potrdila z univerzalnimi pogodbami, običajnim mednarodnim pravom in splošno sprejetimi načeli; ker ti standardi zavezujejo ali usmerjajo države pri obravnavanju posameznikov;

Temeljne pravice na kocki

1. poziva Komisijo in države članice, naj spoštujejo in spodbujajo vrednote EU iz člena 2 PEU; nadalje poziva Komisijo, naj izpolni svoje obveznosti, kot so sistematično izvajanje temeljitih ocen učinka na temeljne pravice pri pripravi in predstavitvi zakonodajnih predlogov, sprožitev postopkov za ugotavljanje kršitev, kjer je to potrebno, in uporaba skrajšanih postopkov le, kadar je to nujno potrebno;

2. poziva Komisijo, naj okrepi letna poročila o uporabi Listine, tako da poskrbi za pregled njenega izvajanja v vsej EU, vključno z oceno usklajenosti z določbami iz Listine, priporočili državam članicam ter z jasnejšim nadaljnjim ukrepanjem v zvezi z ugotovljenimi izzivi na področju temeljnih pravic;

3. izraža zaskrbljenost, ker različne nacionalne razlage povzročajo neustrezno uporabo nekaterih določb Listine, kot je v svojem poročilu o temeljnih pravicah za leto 2025 poudarila Agencija Evropske unije za temeljne pravice; poziva Komisijo, naj sprejme učinkovite ukrepe za zagotovitev popolne in enotne uporabe Listine po vsej EU, države članice, ki tega še niso storile, pa, naj imenujejo nacionalne kontaktne točke, da bi zagotovile popolno skladnost

nacionalne zakonodaje, politik in projektov, ki jih financira EU, z Listino; meni, da bi morale institucije EU bolj jasno in glasno obsoditi kršitve temeljnih pravic in države članice pozvati, naj sprejmejo potrebne ukrepe za njihovo odpravo; poziva k izboljšanju kampanj za ozaveščanje na ravni EU in nacionalni ravni, tudi v sodelovanju z Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, da bi posamezniki lahko v celoti razumeli in uveljavili svoje pravice;

4. izraža pohvalo vlogi Agencije Evropske unije za temeljne pravice pri spremljanju stanja temeljnih pravic v EU, pri podpori oblikovalcem politik z zagotavljanjem podatkov, analiz in nasvetov ter pri skrbi za spoštovanje in spodbujanje temeljnih pravic v obstoječi in prihodnji zakonodaji in politikah EU; ker ji je treba dodeliti več človeških in finančnih virov, da bo lahko v celoti in učinkovito opravljala svoje naloge;

5. poziva Komisijo, naj še naprej krepi učinkovitost in skladnost obstoječih instrumentov, vključno z mehanizmi spremljanja in ocenjevanja; priznava ključno vlogo horizontalnih omogočitvenih pogojev iz uredbe o skupnih določbah[41] pri zagotavljanju sistematične uporabe Listine in usklajenosti programov Unije z Listino in vrednotami EU iz člena 2 PEU; poudarja, da je treba zagotoviti večjo preglednost in sodelovanje deležnikov;

Demokracija na preizkušnji

6. ponovno poudarja, da nazadovanje demokracije, napadi na neodvisnost sodstva in grožnje državljanskemu prostoru niso osamljeni incidenti, ampak del sistematičnega nazadovanja pravne države v več državah članicah, kot potrjujeta poročilo Agencije Evropske unije za temeljne pravice o temeljnih pravicah za leto 2025 in poročilo Komisije o stanju pravne države za leto 2025; poudarja, da ti trendi spodkopavajo medsebojno zaupanje med državami članicami in pravilno delovanje notranjega trga;

7. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se povečujejo primeri političnega vmešavanja v sodstvo, nadlegovanja sodnikov in tožilcev ter zlorabe disciplinskih postopkov za utišanje neodvisnih glasov v sodstvu, kot sta dokumentirala Agencija Evropske unije za temeljne pravice in Svet Evrope; opozarja, da delne ali simbolične reforme v več državah članicah, kot je recimo Madžarska, ne morejo nadomestiti resnične neodvisnosti sodstva, učinkovitih protikorupcijskih jamstev in

---

41 Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

spoštovanja civilne družbe; poudarja, da so ti elementi neločljivo povezani z zaščito temeljnih pravic, vključno s pravico do učinkovitega pravnega sredstva, enakosti pred zakonom in dostopa do pravnega varstva, kot je določeno v členih 20 in 47 Listine;

8. ponovno poziva Komisijo in Svet, naj nemudoma začneta pogajanja s Parlamentom o mehanizmu EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice v obliki medinstitucionalnega sporazuma, ki bo zajemal vse vrednote Unije iz člena 2 PEU, vključno s stalnim političnim ciklom med institucijami EU, ki bo vsa obstoječa orodja, vključno s postopkom iz člena 7 PEU, okvirom in poročilom o pravni državi, uredbo o pogojenosti s pravno državo, uredbo o skupnih določbah in postopki za ugotavljanje kršitev, združil v enoten, izvršljiv okvir;

9. poziva Komisijo, naj sistematično uporablja in strogo izvršuje uredbo o pogojenosti s pravno državo in zagotovi, da sredstva EU ne bodo prispevala h kršitvam vrednot iz člena 2 PEU;

10. poziva institucije EU, naj začnejo dialog s Svetom Evrope in nacionalnimi vladami, da se zagotovi učinkovito varstvo temeljnih človekovih pravic; želi opomniti, da mora biti vsakršno omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava Listina, predpisano z zakonom in je treba pri tem spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin;

11. poziva države članice, zlasti tiste z znatnim številom neizvršenih sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, naj pospešijo njihovo izvrševanje in vzpostavijo pregledne nacionalne mehanizme za spremljanje, da se zagotovi skladnost; poziva Komisijo in Svet, naj tesneje sodelujeta s Svetom Evrope pri spodbujanju učinkovitega izvrševanja teh sodb;

12. izraža globoko zaskrbljenost zaradi nadaljnjih sistematičnih kršitev vrednot iz člena 2 PEU na Madžarskem, zoper katero od leta 2018 poteka postopek iz člena 7(1) PEU, vendar brez opaznega napredka; poudarja, da takšno nadaljnje slabšanje demokratičnih standardov in temeljnih pravic ogroža verodostojnost Unije kot skupnosti vrednot; obžaluje namerno oslabitev neodvisnosti sodstva, pluralizma medijev in akademske svobode, zlorabo izrednih pooblastil ter napade na civilno družbo in osebe LGBTIQ+; ugotavlja, da poročilo Komisije o stanju pravne države za leto 2025 in poročilo Agencije Evropske unije za temeljne pravice o temeljnih pravicah za leto 2025 potrjujeta, da se še naprej ruši sistem zavor in ravnovesij ter da se širita korupcija in nespoštovanje sodb Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice; poziva Komisijo in države članice, naj sprožijo postopek iz člena 7(2) PEU; poziva Svet, naj sprejme specifična priporočila za države z jasnimi roki in merljivimi merili;

13. opozarja, da bi bilo treba uporabo diskrecijske pravice nadzorovati s

sodnimi ali drugimi neodvisnimi pregledi; poziva države članice, naj vzpostavijo mehanizme za preprečevanje, odpravo in kaznovanje zlorabe diskrecijskih pooblastil ter naj svoje odločitve tehtno obrazložijo, zlasti kadar zadevajo pravice posameznikov;

14. opozarja, da morajo organi kazenskega pregona v skladu s standardi OZN za kazenski pregon najprej poskusiti z nenasilnimi sredstvi[42]; v zvezi s tem poziva države članice, naj spoštujejo standarde OZN za kazenski pregon; opozarja, da so organi kazenskega pregona v celoti odgovorni za izpolnjevanje svojih dolžnosti; poudarja, kako pomembno je zagotoviti, da bodo preiskave vseh domnevnih primerov prekomerne uporabe sile in diskriminatorne obravnave s strani organov kazenskega pregona pregledne, neodvisne in učinkovite; poziva Komisijo, naj na podlagi standardov, priporočil in vodilnih načel OZN uvede smernice na ravni EU za izbor, testiranje in preskušanje orožja, ki ga uporabljajo organi kazenskega pregona; poziva države članice, naj zbirajo podatke o vseh uporabah sile ter o njihovih vzrokih in posledicah;

15. je globoko zaskrbljen zaradi vse večje stopnje korupcije v nekaterih državah članicah in pojava primerov korupcije, v katere so vpleteni visoki uradniki in politiki; poziva države članice, naj se borijo proti korupciji in v celoti upoštevajo priporočila skupine GRECO, vključno s tistimi iz petega kroga ocenjevanja oseb na najvišjih izvršilnih funkcijah in organov kazenskega pregona, ter priporočila drugih ustreznih mednarodnih in evropskih organov, vključno z Evropskim javnim tožilstvom (EJT), pa tudi priporočila, ki izhajajo iz konvencij OZN in Sveta Evrope o boju proti korupciji;

16. pozdravlja direktivo o boju proti korupciji in poziva k učinkovitemu, pravočasnemu in ambicioznemu izvajanju, da se okrepi boj proti korupciji;

17. poziva države članice, naj zagotovijo preglednost javne porabe in političnega financiranja ter zaščitijo žvižgače, ki razkrivajo korupcijo v javnih institucijah in zasebnem sektorju;

18. poziva Komisijo, naj opravi celovito oceno izvajanja direktive o zaščiti žvižgačev in sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev njenega celovitega in pravilnega prenosa v nacionalno pravo;

19. je resno zaskrbljen zaradi poslabšanja medijske svobode ter varnosti novinarjev in medijskih akterjev v več državah članicah, zlasti tistih, ki so na svetovnem indeksu svobode tiska za leto 2025 uvrščene najnižje, ter vse večjega pritiska na uredniško neodvisnost in novinarsko integriteto, napadov nanje in političnega vmešavanja vanje;

---

42 https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training5Add1en.pdf.

20. opozarja, da sta svoboda in pluralnost medijev, vključno s kakovostnimi, trajno in pregledno financiranimi in neodvisnimi novičarskimi mediji, tako tradicionalnimi kot digitalnimi, neodvisnimi in preiskovalnimi novinarji, preverjevalci dejstev in raziskovalci ter močnimi neodvisnimi javnimi mediji, temelj demokratične družbe, zaščita proti zlorabi moči in sredstvo za preprečevanje dezinformacij;

21. obsoja represivne strategije, ki jih uporabljajo vlade nekaterih držav članic, kot so uporaba strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti in kampanje blatenja, čedalje večji vpliv oligarhov, ki so povezani z vladami, čedalje večja koncentracija lastništva medijev, ki ima lahko precejšen vpliv na pluralnost medijev in uredniško neodvisnost v EU, in državni nadzor nad javnimi mediji, civilno družbo in akademskimi institucijami, kar vse prispeva k zmanjševanju medijske in akademske svobode;

22. obžaluje, da visoki uradniki v nekaterih državah članicah vse pogosteje omejujejo komuniciranje s ključnimi medijskimi hišami; poudarja, da ti ukrepi omejujejo svobodo in preglednost medijev ter lahko prispevajo k širjenju dezinformacij v javnem prostoru; poudarja, da imajo javni uslužbenci posebno odgovornost pri komuniciranju z javnostjo; poudarja, da so širjenje dezinformacij ali javni napadi javnih uslužbencev na novinarje vse večji problem, saj ustvarjajo okolje, naklonjeno propagandi, polarizaciji, sovražnemu govoru in celo kaznivim dejanjem iz sovraštva; poziva vse javne osebnosti, naj priznajo in spoštujejo svojo odgovornost v javni komunikaciji ter zagotovijo, da njihov diskurz ostane spoštljiv, stvaren in strokoven;

23. obžaluje sistemske pomanjkljivosti pri preiskovanju in preganjanju kaznivih dejanj proti novinarjem v več državah članicah; poudarja, da so nujno potrebni močnejši zaščitni ukrepi in trdni pravni okviri za zaščito novinarjev; poudarja, da neizvajanje preiskav in pregona kaznivih dejanj, ki jih razkrivajo novinarji, povečuje tveganje za grožnje in nasilje nad njimi; poziva nacionalne organe, naj s temeljitimi in preglednimi preiskavami ter kazenskimi pregoni odpravijo nekaznovanost; izraža spoštovanje Jánu Kuciaku, Daphne Caruani Galizii in Giorgosu Karaivazu ter priznava bistveno delo, ki so ga opravili kot preiskovalni novinarji; poziva pristojne oblasti, naj poskrbijo, da bo pravici končno zadoščeno;

24. ostro obsoja vse oblike nasilja, groženj, ustrahovanja in nadzora nad novinarji, pa tudi nadlegovanje in kriminalizacijo novinarjev zaradi njihovega dela; poziva k dekriminalizaciji obrekovanja; poudarja, da so še posebej pogosta tarča napadov novinarke in da je to zaskrbljujoče; poudarja, da bi lahko takšno sovražno okolje za novinarsko delo privedlo do samocenzure ali posameznike odvrnilo od izbire novinarske kariere;

25. poziva Komisijo in države članice ter države kandidatke in morebitne kandidatke, naj zagotovijo takojšnjo in dejansko varnost in zaščito

novinarjev in medijskih delavcev, tudi tistih, ki se bojujejo proti korupciji na najvišjih ravneh oblasti;

26. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo svobodne, neodvisne in pluralistične medije; poudarja, da je treba javnim medijem zagotoviti trdno pravno zaščito, da bi bili uredniško neodvisni, da bi imeli stabilno financiranje in da bi bili zaščiteni pred političnim vplivom in vmešavanjem, zato da bi lahko učinkovito in nepristransko služili javnemu interesu; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja ta razvoj po vsej EU in se spopade s sedanjimi izzivi;

27. opozarja na več primerov, ko so bili novinarji z državljanstvom EU pridržani na podlagi lažnih obtožb med opravljanjem poklicnih dolžnosti v državah, ki niso članice EU, vključno z državami kandidatkami; poziva Komisijo in države članice, naj si v skladu s Priporočilom Komisije (EU) 2022/758 bolj prizadevajo za izpustitev in varno vrnitev teh samovoljno pridržanih novinarjev; poziva Komisijo, naj posebno pozornost nameni primerom neupravičenega pridržanja novinarjev v državah kandidatkah, vključno s Turčijo, in sodnim postopkom proti švedskemu novinarju Joakimu Medinu;

28. poziva Komisijo, naj zagotovi celostno in pravilno izvajanje evropskega akta o svobodi medijev; nadalje poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo hitro in ustrezno izvajanje direktive proti strateškim tožbam za onemogočanje udeležbe javnosti ter sprejmejo učinkovite ukrepe za odpravo vseh primerov strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti po vsej EU;

29. poziva države članice, naj upoštevajo priporočilo platforme Sveta Evrope o varnosti novinarjev, da okrepijo zaščito novinarjev v izgnanstvu, vključno z zaščitnimi ukrepi proti zlorabi rdečih mednarodnih tiralic Interpola;

30. opozarja, da se je 16 držav članic EU nedavno zavezalo, da bodo močneje podprle integriteto informacij in neodvisne medije; priznava, da je več držav članic sprejelo namenske akcijske načrte in ukrepe za vzpostavitev namenskih podpornih struktur za spodbujanje varnosti novinarjev;

Presečnost temeljnih pravic, demokracije in tehnologije

31. poudarja, da domači in tuji akterji vse pogosteje manipulirajo z volitvami v EU; poziva Komisijo, naj opravlja redne posebne analize orodij, ki so na voljo in ki jih države članice uporabljajo za boj proti dezinformacijam in tujemu vmešavanju v volilne procese, saj take grožnje spodkopavajo temeljne pravice, vključno s pravico do prejemanja in širjenja vesti, demokratično udeležbo ter svobodnimi in poštenimi volitvami;

32. poziva Komisijo in države članice, naj zajamčijo, da bodo vsi ukrepi za zaščito EU pred tujim vmešavanjem in manipulacijo z informacijami vključevali močne in odločne zaščitne ukrepe za

temeljne pravice, vštevši svobodo izražanja; je seznanjen z novo predlaganim mehanizmom Komisije „ščit za demokracijo“ in izraža namero, da se konstruktivno vključi v njegov nadaljnji razvoj;

33. poziva Komisijo, naj oceni, ali omejevalni ukrepi EU, uvedeni proti več akademikom, znanstvenikom in analitikom, izpolnjujejo zahteve glede sorazmernosti in nujnosti iz prava EU in člena 11 Listine ter ali so zasnovani z misijo na čim manjši vpliv na ekonomske, socialne in kulturne pravice; opozarja, da je treba zagotoviti pravico do zaslišanja[43];

34. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo učinkovito izvajanje in uveljavljanje akta o digitalnih storitvah, akta o umetni inteligenci[44] ter uredbe o preglednosti in ciljanju v političnem oglaševanju[45], tudi z zagotovitvijo ustreznih človeških in tehničnih virov za zaščito integritete prihodnjih volitev v EU;

35. priznava pomembno vlogo digitalnih tehnologij pri spodbujanju dostopa do informacij in demokratične udeležbe; poudarja, da lahko poslovni model platform družbenih medijev, ki temelji na mikrociljanju, spodbuja zasvajajoče vedenje in vodi k večji vidnosti spornih vsebin, kar ima resne posledice za temeljne pravice, kot so otrokove pravice, pravica do varstva osebnih podatkov, enakopravnost in nediskriminacija; poudarja, da se platforme družbenih medijev zaradi svojih ojačevalnih učinkov na socialno kohezijo in demokratične procese pogosto uporabljajo kot sredstvo za tuje vmešavanje in hibridne napade; poudarja, da je treba te izzive obravnavati v okviru širšega ekosistema odpornosti EU;

36. poziva Komisijo, naj okrepi obveznosti ocenjevanja in zmanjševanja tveganja za zelo velike spletne platforme in zelo velike spletne iskalnike ter zagotovi učinkovito nadaljnje ukrepanje; poziva Komisijo, naj se še naprej odločno zoperstavlja poskusom spodkopavanja akta o digitalnih storitvah in nadaljuje tekoče preiskave velikih spletnih platform;

37. poudarja izzive, ki jih povzročajo klepetalni boti generativne umetne inteligence, vključno z možnostjo, da ti sistemi s svojimi interakcijami

---

43 https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/01/european-union-restrictive-measures-against-academics-negatively-impact.

44 Uredba (EU) 2024/1689 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci in spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828 (Akt o umetni inteligenci) (UL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

45 Uredba (EU) 2024/900 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2024 o preglednosti in ciljanju v političnem oglaševanju (UL L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

povzročijo kognitivno škodo; meni, da morajo nove tehnologije, vključno s sistemi umetne inteligence, temeljiti na načelih preglednosti, razložljivosti, pravičnosti in odgovornosti ter na ustreznih zaščitnih ukrepih v algoritemskih sistemih, kot je recimo izvajanje neodvisnih ocen učinka, da bi preprečili nadaljnje zaostrovanje rasizma in obstoječih neenakosti; se strinja z mnenjem generalnega sekretarja OZN, da algoritmi ne bi smeli biti edini, ki določajo informacije, do katerih bodo ljudje dostopali, in da bi morala tehnološka podjetja zagotoviti, da so njihovi algoritmi in sistemi za priporočanje vsebin zasnovani in se uporabljajo tako, da ne ogrožajo temeljnih pravic in demokratičnih vrednot;

38. opozarja, da morajo ponudniki spletnih platform v skladu s členom 27 akta o digitalnih storitvah v svojih pogojih uporabe storitev določiti glavne parametre, ki jih uporabljajo v svojih priporočilnih sistemih, morebitne možnosti, ki so na voljo uporabnikom za spremembo teh parametrov ali vplivanje nanje, in pojasnilo, zakaj se uporabniku predlagajo določene vsebine; poziva spletne posrednike, naj odpravijo prakse, s katerimi namerno izkoriščajo polarizacijo za dobiček;

39. poudarja negativne učinke, ki jih lahko imajo spletne platforme na temeljne pravice in duševno zdravje otrok; poudarja potrebo po zaščiti otrok na spletu in poziva Komisijo, naj pozorno spremlja, ali je mogoče z obstoječimi pravnimi okviri učinkovito obravnavati te pomisleke, pri čemer naj se pri takšnih ocenah močno osredotoči zlasti na vidik otrokovih pravic in temeljnih pravic; poudarja, da mora prihodnji akt o digitalni pravičnosti učinkovito zaščititi otroke na spletu in varovati njihove pravice; nadalje poziva Komisijo, naj zagotovi visoko raven zasebnosti, varnosti in zaščite otrok ter jih bolje zaščiti pred škodljivimi in nezakonitimi vsebinami ter oglasi, ki temeljijo na profiliranju;

40. pozdravlja napoved prve vseevropske raziskave o vplivu družbenih medijev na dobrobit in poziva Komisijo, naj pospeši ta proces;

41. poziva k večjim naložbam v medijsko in digitalno pismenost, saj je to najučinkovitejša zaščita pred manipuliranjem; poziva države članice, naj v šolske in univerzitetne učne načrte vključijo medijsko in digitalno pismenost, državljansko vzgojo, evropsko zgodovino, spoštovanje temeljnih pravic, kritično razmišljanje in spodbujanje sodelovanja javnosti, saj so to ključni elementi za smiselno sodelovanje v demokratičnem življenju in učinkovito uveljavljanje temeljnih pravic, vključno s svobodo izražanja in pravico do prejemanja informacij; poudarja, da si je treba hkrati prizadevati za ozaveščanje o tem, kako se spoprijeti z dezinformacijami, in spodbujati digitalno pismenost; poziva k dogovorjeni strategiji EU na področju medijske in digitalne pismenosti s projekti, ki bodo prinesli oprijemljive rezultate v velikem obsegu in bodo zajeli celotno EU;

42. obžaluje, da se prek obveščevalnih služb vse pogosteje izvaja vladni

nadzor nad neodvisnimi medijskimi hišami in novinarji; odločno obsoja poskuse nekaterih vlad, da bi neodvisne medije in novinarje prikazale kot gonilo radikalizacije ali da bi omejile njihovo delo tako, da jih opredelijo kot nevarne za družbo ali nacionalno varnost;

43. ponovno poudarja, da je treba nadzor izvajati v skladu z zakonom, da mora služiti legitimnemu cilju ter biti nujen in sorazmeren glede na grožnjo, ki jo predstavlja za temeljne pravice in demokracijo; obžaluje, da pravni okvir nekaterih držav članic ne zagotavlja natančnih, učinkovitih in celovitih zaščitnih ukrepov v zvezi z odrejanjem in izvrševanjem nadzornih ukrepov ter morebitnimi pravnimi mehanizmi zoper tovrstne ukrepe; poudarja, da je treba v zvezi z vsemi nadzornimi ukrepi izvajati primeren sodni pregled in učinkovit nadzor; je zaskrbljen zaradi novih primerov neupravičenega sklicevanja na „državno varnost“ kot razlog za namestitev in uporabo vohunske programske opreme, popolno tajnost in premajhno odgovornost; pozdravlja izjavo Komisije v skladu s sodno prakso Sodišča EU, da zgolj sklicevanje na državno varnost ni zadosten razlog za neomejeno odstopanje od uporabe prava EU in da bi bilo treba slednje jasno utemeljiti; poziva Komisijo, naj v primerih, ko obstajajo znaki zlorabe, sprejme nadaljnje ukrepe na podlagi te izjave; opozarja, da bi moral biti v demokratični pregledni družbi, ki spoštuje načela pravne države, nadzor v imenu državne varnosti prej izjema kot pravilo;

44. znova poziva države članice[46], naj upoštevajo vsa priporočila, ki sta jih sprejela preiskovalni odbor Evropskega parlamenta za preiskavo uporabe programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor in Beneška komisija Sveta Evrope, ki vsebujejo pomembne smernice za zagotavljanje spoštovanja temeljnih pravic, pravne države in demokratičnega nadzora; poudarja, da sta v vseh primerih vdornega nadzora potrebni popolna odgovornost in preglednost; poziva Komisijo, naj se odzove na vse večje grožnje, ki jih predstavljajo tehnologije vohunske programske opreme; poziva k učinkovitemu sodnemu nadzoru, da se zagotovi, da se nadzor nikoli ne bi uporabljal proti novinarjem, aktivistom ali političnim nasprotnikom;

45. poziva, naj EU zaključi postopek pristopa k Evropski konvenciji o človekovih pravicah; opozarja, da je Sodišče Evropske unije v svojem mnenju 2/13 opredelilo številne pravne ovire za pristop, in poudarja, da jih je treba odpraviti, da bi omogočili pravočasen in uspešen pristop EU; poudarja, da je ta korak ključnega pomena za uskladitev pravnega okvira EU z najvišjimi standardi varstva človekovih pravic;

Temeljne pravice na mejah in migracijska politika

46. opozarja, da novi zakonodajni okvir v okviru pakta EU o migracijah in azilu določa revidirana pravila za azilne postopke, upravljanje meja

---

46 Zlasti Grčijo, Ciper, Italijo, Madžarsko, Poljsko in Španijo.

in solidarnost; poudarja, da njegovo uspešno izvajanje zahteva celostno spoštovanje temeljnih pravic; poudarja, da je treba spoštovanje temeljnih pravic še naprej pozorno spremljati;

47. poziva EU in države članice, zlasti njihove pristojne organe, naj v svojih migracijskih politikah spoštujejo mednarodne obveznosti in zaveze na področju človekovih pravic, spodbujajo hitre preiskave, pozorno spremljajo učinek teh politik na temeljne pravice, tako znotraj obstoječih pravnih okvirov kot pri razvoju prihodnje zakonodaje, ter naj ne sprejemajo migracijskih politik, ki povečujejo neenakost in izključenost; spodbuja EU in države članice, naj upoštevajo položaj in posebne potrebe ranljivih skupin; poziva k vzpostavitvi mehanizma za spremljanje izpolnjevanja teh obveznosti;

48. poziva države članice, naj v celoti in pravočasno začnejo izvajati pakt o migracijah in azilu; poudarja, da je treba izvajanje začeti pravočasno; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da nekatere države članice niso pripravljene na pravočasen začetek izvajanja, tudi v zvezi z določbami o temeljnih pravicah, in spodbuja nadaljnjo podporo in sodelovanje za zagotovitev celostnega izvajanja; izpostavlja, da mednarodno pravo potrjuje, da je prošnja za azil zakonito dejanje in da v skladu s tem prosilca za azil ni mogoče samovoljno pridržati zgolj zato, ker je prosilec za azil; opozarja, da mora biti pridržanje prosilcev za azil skrajni ukrep, če ni mogoče učinkovito uporabiti manj prisilnih alternativnih ukrepov; poudarja, da mora biti vsako pridržanje prosilcev za azil izjemno, potrebno in sorazmerno ter se lahko odredi le na podlagi individualne ocene iz posebnih razlogov, določenih v pravu EU;

49. ostro obsoja kršitve temeljnih pravic na mejah, slabo ravnanje in uporabo nasilja s strani nacionalnih organov, kot so organi kazenskega pregona in mejni policisti; ugotavlja, da se takšne prakse pogosto ne prijavijo in ne preiskujejo; nadalje ugotavlja, da se več držav članic še naprej spoprijema s precejšnjim operativnim pritiskom na svojih zunanjih mejah; poudarja, da ti izzivi zahtevajo usklajen evropski odziv, vključno z racionaliziranimi in učinkovitimi postopki, v popolni skladnosti z veljavnim pravnim okvirom EU in mednarodnim pravnim okvirom;

50. ponovno poudarja, da je treba v skladu z mednarodnim pomorskim pravom pomagati osebam v stiski, ter nujno poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo stalne in usklajene operacije iskanja in reševanja s hitrimi izkrcanji; nadalje poziva države članice, naj sprejmejo vse možne ukrepe za reševanje življenj ogroženih ljudi na morju; poleg tega poziva, naj se zagotovi, da se lahko operacije iskanja in reševanja izvajajo v skladu s pravom EU in mednarodnim pravom ter da se te operacije, kadar je to mogoče, usklajujejo med ustreznimi akterji, tudi z organi držav članic, ustreznimi agencijami EU in ustreznimi nevladnimi akterji;

51. opozarja, da se lahko v primeru morebitne kršitve temeljnih pravic

uporabi člen 46 uredbe o Evropski agenciji za mejno in obalno stražo[47]; poziva agencijo, naj v primeru morebitne kršitve temeljnih pravic proaktivno v celoti izkoristi vsa orodja, ki so ji na voljo, zlasti možnost uporabe člena 46;

52. poziva države članice, naj ustrezno upoštevajo priporočila komisarja Sveta Evrope za človekove pravice v njegovem poročilu *„Protecting the Defenders: Ending repression of human rights defenders assisting refugees, asylum seekers and migrants in Europe“* (Zaščita zaščitnikov: odprava zatiranja zagovornikov človekovih pravic, ki pomagajo beguncem, prosilcem za azil in migrantom v Evropi)[48]; poudarja, da je pomembno ohranjati javni diskurz, ki temelji na spoštovanju človekovega dostojanstva, hkrati pa poudarjati pomen odgovorne javne razprave o migracijah in azilu, ki temelji na dejstvih; ostro obsoja pogosto retoriko, uperjeno proti beguncem in migrantom;

Nasilje na podlagi spola, pravice žensk in pravice oseb LGBTIQ+

53. odločno obsoja nazadovanje pravic žensk in oseb LGBTIQ+ v več državah članicah; poziva Komisijo in države članice, naj zaščitijo in spodbujajo enakost spolov in temeljne pravice, med drugim z bojem proti dezinformacijam in organiziranim kampanjam, s katerimi se poskušajo te pravice omejiti, ter sprejmejo potrebne ukrepe za spodbujanje zastopanosti spolov;

54. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo potrebne ukrepe za boj proti gibanjem proti enakosti spolov in pravicam, vključno z gibanji proti LGBTIQ+, ter izvedejo poglobljene raziskave, spremljanje in analizo učinka teh gibanj, da bi bolje razumele njihove operacije, usklajevanje in strategije financiranja; poudarja, da je tako razumevanje ključno za zaščito vključujoče in strpne Evrope, ki temelji na vrednotah iz člena 2 PEU;

55. poziva Komisijo, naj zagotovi, da v novem večletnem finančnem okviru sredstva EU ne bodo dana skupinam proti enakosti spolov in pravicam, ki želijo zmanjšati napredek na področju pravic žensk in oseb LGBTIQ+, niti skupinam ali projektom, ki ne spoštujejo vrednot EU in temeljnih pravic, kot so določene v Listini; nadalje poziva Komisijo, naj v državah članicah pozorno spremlja uporabo sredstev v okviru deljenega upravljanja, ki so namenjena spodbujanju enakosti spolov in podpiranju civilne družbe, vključno z ženskimi nevladnimi organizacijami, da bi preprečila namerno zadrževanje ali neobjavljanje razpisov za zbiranje predlogov za pridobitev teh

---

47 Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 (UL L 295, 14.11.2019, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

48 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

sredstev;

56. izraža resno zaskrbljenost zaradi vse pogostejših napadov na skupnost LGBTIQ+ in njihove temeljne pravice v nekaterih državah članicah; poudarja, da ti napadi kršijo pravico do nediskriminacije, pravico do enakosti pred zakonom in pravico do enake pravne zaščite brez diskriminacije; poziva EU in države članice, naj se borijo proti vsem oblikam nasilja nad osebami LGBTIQ+ in njihove diskriminacije ter obravnavajo razlike v zaščiti, ki so posledica nedoslednega izvajanja zaščitnih ukrepov v državah članicah; pozdravlja novo strategijo za enakost oseb LGBTIQ+ za obdobje 2026–2030 ter poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo njeno hitro izvajanje; poziva države članice, naj nacionalne akcijske načrte ali strategije za osebe LGBTIQ+ posodobijo ali sprejmejo nove, da bi pobude EU dopolnili z učinkovitimi nacionalnimi ukrepi;

57. poudarja, da neobstoj pravnih postopkov za priznavanje spola pomeni kršitev temeljnih pravic; obsoja prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti, kot so prakse za spremembo, zanikanje ali potlačitev spolne usmerjenosti, spolne identitete in/ali spolnega izraza, saj pomenijo kršitev temeljnih pravic, ter poziva Komisijo, naj se z njimi sooči s konkretnimi ukrepi; v zvezi s tem nadalje poziva Komisijo, naj predloži predlog pravnega akta o prepovedi praks spreobrnitve v vseh državah članicah EU kot ukrep na podlagi evropske državljanske pobude za prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji;

58. je globoko zaskrbljen zaradi diskriminatornih ukrepov, ki so bili uvedeni v nekaterih državah članicah pod pretvezo boja proti propagandi LGBTIQ+ in ki prispevajo k zaskrbljujočemu porastu kaznivih dejanj iz sovraštva in sovražnega govora proti osebam LGBTIQ+; poudarja, da ti ukrepi negativno vplivajo na svobodo izražanja in zbiranja; poudarja, da ti ukrepi spodbujajo diskriminacijo ter so v nasprotju s pravom EU; poudarja pomen pravice oseb LGBTIQ+ do samoodločbe in ustrezne sodne prakse v zvezi s tem;

59. poziva vse države članice, naj zaščitijo pravice oseb LGBTIQ+ v skladu s pravom EU, Listino ter sodno prakso Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice; poziva Komisijo, naj z vsemi mehanizmi, ki jih ima na voljo, obravnava vztrajno neizvajanje sodb Sodišča Evropske unije v zvezi s temeljnimi pravicami LGBTIQ+ oseb;

60. opozarja, da v več državah članicah še vedno obstajajo pravne ovire za čezmejno priznavanje istospolnih partnerstev, starševstva in zakonskih zvez; svari, da takšne prakse ovirajo prosto gibanje družin LGBTIQ+ po EU, pomenijo kršitev načela enakosti pred zakonom in poudarjajo pomanjkanje enotne zaščite oseb LGBTIQ+ v državah članicah; poziva države članice, ki pravno še ne priznavajo istospolnih partnerstev, naj to storijo; poziva Komisijo, naj prenovi

Direktivo 2004/38/ES[49], da se vključi izrecno čezmejno priznanje pravic do zasebnega in družinskega življenja; poudarja, da so vsi otroci pred zakonom enaki in da morajo države članice delovati v najboljšem interesu otroka;

61. opozarja na mandat Parlamenta v zvezi z uredbo o starševstvu, ki podpira priznavanje starševstva po vsej EU ne glede na vrsto družine; poziva države članice, naj hitro sprejmejo uredbo o starševstvu, ki bo zagotovila pravno varnost za starše in otroke po vsej EU ter da bo starševstvo, ugotovljeno v eni državi članici EU, samodejno priznano po vsej EU; poziva Komisijo, naj zagotovi polno spoštovanje prostega gibanja oseb, pravic otrok, pravice do prebivanja in združitve družine v EU, da bodo lahko vsi državljani uživali enake pravice in jih v celoti uveljavljali;

62. pozdravlja načrt EU za pravice žensk in Deklaracijo o načelih za spolsko enakostno družbo, ki mu je priložena; obžaluje pa, da vanj ni vključenih večjih finančnih obveznosti; je zaskrbljen zaradi premajhne ambicioznosti pri zaščiti in spodbujanju Unije enakosti;

63. poudarja, da je nasilje na podlagi spola na spletu in drugje resno in vseprisotno kaznivo dejanje ter kršitev temeljnih pravic in načela enakopravnosti pred zakonom; poziva Komisijo in države članice, naj ukrepajo proti vsem oblikam nasilja na podlagi spola na spletu in drugje;

64. je zaskrbljen, ker se oblike in vzorci kibernetskega nasilja na podlagi spola še naprej razvijajo; poudarja, da sta neprostovoljno deljenje intimnih vsebin in sovražni govor med najbolj razširjenimi oblikami kibernetskega nasilja; poudarja, da je treba pripraviti ukrepe za obravnavanje in preprečevanje porasta mizoginih in vrednot v zvezi z enakostjo spolov in pravicami žensk; meni, da je potrebno bolj poglobljeno razumevanje pojava in ideologije incelov, ter poudarja, da je pomembno, da se preprečujejo z aktivnejšimi politikami za boj proti njim in njihovim diskurzom;

65. poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo vse večjo potencialno škodo in zastraševalni učinek, ki ga lahko imajo nove tehnologije, vključno z umetno inteligenco, na žrtve, ter uvedejo preventivne in podporne ukrepe; poleg tega poziva Komisijo, naj ukrepa proti razširjenemu spletnemu nasilju nad ženskami, ki postaja vse večja ovira za udeležbo žensk v javnem življenju in enakopravno zastopanost; v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice, naj v

---

49 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL L 158, 30.4.2004, str. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

celoti in ustrezno izvajajo zadevno zakonodajo, zlasti direktivo o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini[50] ter akt o digitalnih storitvah;

66. močno obžaluje in obsoja širjenje kaznivih dejanj iz sovraštva in sovražnega govora, tudi v družbenih medijih; poudarja, da resno ogrožajo demokracijo, pravno državo in temeljne pravice; opozarja na tveganja, ki jih za demokratično razpravo in temeljne pravice pomenijo protidemokratična gibanja in politiki, ki svobodo izražanja in obveščanja izkoriščajo za to, da upravičijo sovražni govor, dezinformacije in ustrahovanje novinarjev in manjšin, in odločno obsoja ta dejanja; poudarja, da je treba svobodo izražanja uresničevati v okviru prava in v skladu s členom 11 Listine ter se ne sme izkoriščati kot izgovor za spodjedanje demokracije in temeljnih pravic;

67. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo ukrepe, ki so potrebni za boj proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva na spletu in zunaj njega, zlasti kadar lahko ta dejanja prerasejo v nasilje, vključno z nasiljem na podlagi spola; poudarja tudi, kako pomembno je sprejeti zakonodajo EU za boj proti kaznivim dejanjem iz sovraštva in sovražnemu govoru, tudi na podlagi spolne identitete in spolne usmerjenosti; spodbuja Komisijo, naj ukrepa na podlagi strategije za enakost LGBTIQ+ oseb za obdobje 2026–2030; pozdravlja pobudo Komisije za uvrstitev sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva na seznam kaznivih dejanj EU iz člena 83(1) PDEU ter poudarja, da je treba pri tem zagotoviti odločen kazenskopravni odziv EU na sovražni govor in kazniva dejanja iz sovraštva;

68. poziva Svet, naj sedanji seznam kaznivih dejanj EU iz člena 83(1) PDEU podaljša in nanj uvrsti sovražni govor in kazniva dejanja iz sovraštva; poziva Svet, naj v zvezi s tem aktivira premostitveno klavzulo; poziva Komisijo, naj se pripravi, da začne drugo fazo postopka in predlaga direktivo za boj proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva tako zunaj spleta kot na spletu, ter naj upošteva stališče Parlamenta o tem[51];

69. poudarja, da je nezagotavljanje ali odrekanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, vključno z varnim in zakonitim splavom, oblika nasilja na podlagi spola in kršitev človekovih in temeljnih pravic; poziva Komisijo, naj si dejavno prizadeva za zagotovitev široke dostopnosti do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic; znova poziva, naj se v Listino vključi pravica do

---

50 Direktiva (EU) 2024/1385 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (UL L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

51 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0044_SL.html.

varnega in zakonitega splava;

70. poziva Komisijo, naj ustrezno ukrepa na podlagi evropske državljanske pobude „My Voice, My Choice: za varen in dostopen splav“ ter predlaga finančni mehanizem za podporo državam članicam, ki so pripravljene zagotoviti varne storitve spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva, vključno z varnim in zakonitim splavom, za tiste v EU, ki še vedno nimajo dostopa do teh storitev;

71. poudarja, da na ravni EU še vedno ni opredelitve pojma posilstva na podlagi odsotnosti privolitve; poziva države članice, naj zagotovijo, da v pravu ali praksi ne bo obstajala domneva, da je soglasje dano, ker ni fizičnega upora proti spolnemu vedenju, ne glede na to, ali je storilec grozil ali uporabil fizično nasilje, ali ker je žrtev v intimnem razmerju ali poročena s storilcem; prav tako poziva države članice, ki v svoje nacionalno zakonodajo še niso vključile opredelitve posilstva na podlagi odsotnosti prostovoljnega soglasja v skladu z Istanbulsko konvencijo in razvijajočimi se mednarodnimi standardi, naj to storijo; poziva Komisijo, naj predlaga to opredelitev na ravni EU; ponovno poudarja, da je spolno nasilje, vključno s posilstvom, huda kršitev človekovih pravic in človekovega dostojanstva;

72. opozarja na številne dokumente v zvezi z obsojenim storilcem kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost Jeffreyjem Epsteinom, ki so bili objavljeni in kažejo, da je bilo storjenih več kaznivih dejanj in da torej obstaja velika skupina skritih storilcev teh kaznivih dejanj; ugotavlja, da je dobro dokumentirano, da je imel Epstein mrežo, ki je segala vse do visokih položajev moči po vsej Evropi, vključno s člani kraljevih družin, najvišjimi diplomati in politiki; obsoja dejstvo, da še ni bilo ugotovljeno, koliko članov te mreže je vedelo za trgovino z ljudmi, spolno izkoriščanje otrok, goljufije in finančni kriminal ali je bilo vpleteno v ta dejanja; poudarja, da je zelo zaskrbljujoče, da so ti posamezniki še vedno na prostosti, pa tudi, da pomanjkanje polne odgovornosti spodkopava pravno državo in zaupanje javnosti v demokratične institucije; poudarja, da bi bilo treba primere, ki vključujejo čezmejne elemente v EU, obravnavati na ravni EU; dvomi v sposobnost EU za preiskovanje in preprečevanje kompleksnega čezmejnega kriminala, ki ga zagrešijo družbene elite, ter boj proti njemu; poziva Komisijo, naj nemudoma zadolži strokovni center EU za preprečevanje kriminala (Europol), da skupaj z Evropskim uradom za boj proti goljufijam in nacionalnimi organi razišče in analizira naravo te kriminalne dejavnosti ter ugotovi, kdo vse bi moral odgovarjati za svoja dejanja;

73. poziva države članice, naj v nacionalni zakonodaji femicid uradno priznajo kot posebno kaznivo dejanje na podlagi spola, sprejmejo in izvajajo celovite strategije za njegovo preprečevanje in boj proti njemu, poskrbijo za učinkovito preiskovanje in pregon vseh primerov ter zagotovijo specializirana zatočišča, svetovanje in mehanizme za odškodnino za sorodnike žrtev;

74. najostreje obsoja uporabo posilstva in drugih oblik spolnega nasilja kot vojnega orožja in opozarja, da lahko tako ravnanje po mednarodnem pravu pomeni vojna hudodelstva ali hudodelstva zoper človečnost; poziva h krepitvi mednarodnih prizadevanj za dokumentiranje teh kaznivih dejanj in poudarja, da je treba žrtvam spolnega nasilja, tudi žrtvam posilstva v vojni, omogočiti dostop do varnega in zakonitega splava;

75. poziva vse države članice, naj ratificirajo Istanbulsko konvencijo; izraža globoko zaskrbljenost zaradi držav članic, ki še niso ratificirale Istanbulske konvencije, pa tudi zaradi odstopov od Istanbulske konvencije; poudarja, da je to vrhunec dolge dezinformacijske kampanje o obsegu in ciljih konvencije, ki so jo vodile protidemokratične sile po vsej EU;

Zaprte osebe in razmere v zaporih

76. opozarja, da je prepoved mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, zapisana v členu 4 Listine in členu 3 Evropske konvencije o človekovih pravicah, absolutna in od nje ni mogoče odstopati ter se v celoti uporablja za vse osebe, ki jim je odvzeta prostost; poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo imeli Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nacionalni preventivni mehanizmi neomejen dostop do vseh krajev odvzema prostosti in da se bodo njihova priporočila v celoti izvajala;

77. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se v nekaterih državah članicah pripor uporablja prekomerno ali brez zadostne utemeljitve; poziva države članice, naj zagotovijo, da se bo odvzem prostosti pred sojenjem uporabljal le kot skrajni ukrep in povsem skladno s standardi Evropske konvencije o človekovih pravicah in domnevo nedolžnosti, ter naj okrepijo sodni nadzor in redno pregledovanje odločitev o odvzemu prostosti;

78. odločno obsoja sistematično prenatrpanost in pomanjkanje zdravstvene oskrbe v zaporu ter nezakonito podaljševanje pripora; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo popolno spoštovanje pravil Nelsona Mandele, Konvencije OZN proti mučenju in njenega izbirnega protokola ter evropskih zaporniških pravil, tako da naj izboljšajo razmere v vseh zaporih in sprejmejo preventivne in rehabilitacijske ukrepe, tudi v ustanovah za mladoletnike, ter naj začnejo reševati problem prenatrpanosti, zagotovijo dostop do zdravstvenega varstva in psihološke podpore ter izboljšajo ukrepe za preprečevanje samomorov; poudarja, da je zaščita človekovega dostojanstva merilo demokratične moči družbe;

79. poziva Komisijo, naj v skladu z obveznostjo Unije, da spoštuje vrednote iz člena 2 PEU, obravnava hude kršitve v zaporih;

Ogrožena civilna družba

80. opozarja, da morajo institucije EU v skladu s členom 11(2) PEU

vzdrževati odprt, pregleden in reden dialog z organizacijami civilne družbe in predstavniškimi združenji; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo učinkovite postopke posvetovanja v skladu s standardi dobrega upravljanja, spodbujajo sodelovanje in učinkovito udeležbo državljanov in organizacij civilne družbe pri oblikovanju politik, tudi v zadevah, povezanih z varstvom in spodbujanjem temeljnih pravic, ter podprejo njihovo zmogljivost za sodelovanje v politikah EU, hkrati pa zagotovijo preglednost in popolno skladnost z veljavnimi pravili;

81. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo trajnostno, prožno in dostopno financiranje organizacij civilne družbe in dostop do pravnega varstva;

82. pozdravlja predlog Komisije v zvezi z naslednjim večletnim finančnim okvirom, da se omogoči prerazporeditev zamrznjenih sredstev organizacijam civilne družbe, in poudarja, da je treba del teh sredstev nameniti za podporo organizacijam, ki si prizadevajo za spodbujanje pravne države in temeljnih pravic in drugih vrednot EU v državah članicah, kjer sredstva ostajajo zamrznjena; želi spomniti, kako pomemben je program Državljani, enakost, pravice in vrednote za varovanje in spodbujanje pravic in vrednot, zapisanih v pogodbah, Listini in veljavnih mednarodnih konvencijah o človekovih pravicah, zlasti ker podpira organizacije civilne družbe ter spodbuja državljansko in demokratično udeležbo, da bi ohranili in nadalje razvijali odprto, na pravicah temelječo, demokratično, enakopravno in vključujočo družbo; meni, da je treba v novem programu AgoraEU ohraniti vsaj tako raven ambicioznosti kot v programu Državljani, enakost, pravice in vrednote;

83. pozdravlja strategijo EU za civilno družbo, ki jo je pripravila Komisija; pozdravlja tudi, da je poudarek strategije na organizacijah civilne družbe in zagovornikih človekovih pravic ter da strategija vključuje ukrepe, kot so krepitev učinkovitega in smiselnega sodelovanja s civilno družbo, zagotavljanje odprtega, varnega in spodbudnega državljanskega prostora z zagotavljanjem podpore in zaščite, vključno z zmanjšanjem upravnih bremen za organizacije civilne družbe na terenu, ter podpiranje organizacij civilne družbe z ustreznim, trajnostnim in preglednim financiranjem; poziva Komisijo, naj zagotovi celovito izvajanje strategije in v svojih poročilih o stanju pravne države sistematično spremlja stanje državljanskega prostora;

84. je zelo zaskrbljen, ker se državljanski prostor še naprej krči in se organizacije civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic v EU, zlasti tisti, ki so dejavni na področju boja proti rasizmu, podnebne pravičnosti, pravic LGBTIQ oseb, pravic žensk ter migracij, vse bolj preganjajo; ugotavlja, da se te skupine spopadajo z vrsto groženj, vključno s pravnimi in finančnimi omejitvami, začasno ustavitvijo financiranja, kampanjami blatenja, ustrahovanjem in kriminalizacijo; obžaluje, da omejitve svobode zbiranja, izražanja in združevanja pogosto nesorazmerno vplivajo na določene skupine ali pobude;

85. poudarja, da so mirno zbiranje, svoboda združevanja in izražanja ter svoboda umetnosti in znanosti temeljne pravice, ki so zaščitene z mednarodnim pravom in pravom EU ter so bistvene za demokracijo; poudarja, da je svoboda združevanja, kot jo zagotavljata člen 12 Listine o temeljnih pravicah in člen 11 Evropske konvencije o človekovih pravicah, temelj demokratične družbe;

86. obsoja kriminalizacijo humanitarnih delavcev in aktivistov; spodbuja države članice, naj poskrbijo, da se humanitarna pomoč ranljivim osebam ne bo kriminalizirala; spominja, da mora biti zakonodaja EU usklajena z evropskimi in mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic, ter poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo primere neskladnosti;

87. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je več držav članic ter držav kandidatk in potencialnih kandidatk uvedlo nesorazmerne ukrepe za humanitarne delavce in aktiviste; odločno obsoja uporabo zakonov o tujih agentih, s katerimi se zatira nestrinjanje, napadajo organizacije civilne družbe in omejuje njihovo delovanje, kar ima zastraševalni učinek na civilno družbo in zagovornike človekovih pravic; obsoja nesorazmerne ukrepe proti miroljubnim demonstracijam v nekaterih državah članicah, vključno s preventivnimi prepovedmi, prekomerno uporabo sile in pridržanjem protestnikov, ki imajo zastraševalne učinke; poziva države članice, naj ne izvajajo nesorazmernih pravnih ukrepov proti udeležencem mirnih demonstracij;

88. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bo mogoče uveljavljati temeljno pravico do mirnega zbiranja, in naj ne predlagajo ali izvajajo ukrepov, ki bi lahko imeli zastraševalni učinek na državljanski prostor, pri čemer z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so bili taki poskusi opaženi v nekaterih državah članicah, pa tudi naj omogočijo zdravo razpravo o vseh vprašanjih, ki so v javnem interesu; obsoja vse prakse, ki imajo zastraševalni učinek na mirne demonstracije, kot so uporaba prekomerne sile, nadzor in sodno nadlegovanje;

89. poziva Komisijo, naj vzpostavi mehanizem EU za hitro odzivanje, s katerim bo podpirala ogrožene organizacije civilne družbe in zagovornike človekovih pravic, ki varujejo in spodbujajo vrednote EU; prav tako jo poziva, naj uvede indeks evropskega državljanskega prostora, da bo lahko spremljala in letno poročala o spodbudnem okolju za civilno družbo; poziva tudi k preglednosti financiranja za vse akterje v registru EU za preglednost;

90. poziva države članice, naj izvajajo priporočilo Komisije (EU) 2022/758 o zaščiti novinarjev in zagovornikov človekovih pravic, ki se

udejstvujejo pri udeležbi javnosti[52],

Strukturni rasizem in diskriminacija

91. opozarja, da Pogodbi EU in Listina določata mandat in odgovornost EU za boj proti diskriminaciji in spodbujanje enakega obravnavanja za vse; poziva Komisijo, naj odpravi vrzeli v protidiskriminacijskem okviru EU, države članice pa poziva, naj v celoti in pravilno izvajajo protidiskriminacijsko zakonodajo EU;

92. pozdravlja, da se je Komisija odločila preklicati umik predlagane horizontalne protidiskriminacijske direktive; ponovno poziva, naj se nemudoma spet začnejo razprave v Svetu o tej direktivi, in države članice poziva, naj sklenejo dogovor o tem;

93. priznava in obsoja, da v EU obstaja strukturni rasizem, ki ga povzročajo stereotipi, ki jih spodbuja javni diskurz, in katerega posledica je diskriminacija etničnih manjšin na vseh področjih njihovega življenja; je globoko zaskrbljen zaradi individualnih, strukturnih in institucionalnih oblik rasizma in ksenofobije v EU ter vse večje diskriminacije Arabcev[53], temnopoltih Evropejcev[54], oseb azijskega porekla[55], judov[56], muslimanov[57] in Romov[58]; poziva države članice, naj se borijo proti diskriminaciji na vseh ravneh;

94. poudarja, da se je treba boriti proti vsem oblikam diskriminacije pred zakonom; izraža zaskrbljenost, ker v nekaterih državah članicah ni napredka pri izvajanju zakonodaje o enakosti in protidiskriminacijske zakonodaje; obžaluje, da kljub obstoječi zakonodaji EU, kot je Direktiva 2000/78/ES o enakem obravnavanju[59], še vedno obstajajo vrzeli v pravnem okviru ter pri izvajanju in izvrševanju, zaradi česar žrtve nimajo ustreznih pravnih sredstev; opozarja, da morajo pravni okviri držav članic vključevati načelo enakega obravnave v pravnih

---

52 Priporočilo Komisije (EU) 2022/758 z dne 27. aprila 2022 o zaščiti novinarjev in zagovornikov človekovih pravic, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi in zlorabljenimi sodnimi postopki (strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti) (UL L 138, 17.5.2022, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

53 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-eu-midis-ii-main-results_en.pdf.

54 https://fra.europa.eu/en/publication/2026/antisemitism-overview.

55 https://fra.europa.eu/en/publication/2024/being-muslim-eu.

56 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.

57 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=SL&mode=req&dir=&occ=first∂=1&cid=900537.

58 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.

59 Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L 303, 2.12.2000, str. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

sistemih in zagotavljati učinkovit dostop do pravnega varstva za vse posameznike; poziva Komisijo, naj ukrepa v primerih nespoštovanja teh načel;

95. poudarja, da bi moral biti dostop do sredstev EU pogojen s popolnim spoštovanjem temeljnih pravic, tudi načela nediskriminacije, ter poziva k preglednemu dodeljevanju sredstev, da se zagotovi dolgoročna podpora organizacijam civilne družbe, ki se osredotočajo na človekove pravice in enakost;

96. poziva države članice, zlasti Madžarsko, naj pregledajo morebitne zakone ali politike, s katerimi se diskriminirajo LGBTIQ+ osebe in mavrične družine; poziva Madžarsko, naj poskrbi, da se nacionalni ustavni in zakonodajni okviri ne bodo mogli zlorabljati za spodkopavanje primarnosti prava EU ali za stigmatizacijo manjšin pod pretvezo „nacionalne identitete“; odločno obsoja nadaljnjo uporabo tako imenovanega zakona o zaščiti otrok na Madžarskem, ki pomeni neposredno diskriminacijo v nasprotju s členi 7, 11, 21 in 24 Listine[60]; poziva Komisijo, naj čim prej oceni združljivost madžarskega zakona o zaščiti lokalne identitete s pravom EU, zlasti z direktivo o rasni enakosti in Listino EU o temeljnih pravicah;

97. poziva Komisijo, naj v primeru, da se ugotovijo kršitve, sprejme vse potrebne ukrepe, vključno z uvedbo postopkov za ugotavljanje kršitev; poziva države članice, naj zagotovijo, da se bodo v lokalnih politikah na področju stanovanj in prebivališč v celoti upoštevala načela enakosti in nediskriminacije ter da se v njih ne bo pojavljala etnična ali socialno-ekonomska segregacija;

98. poudarja, da je primarnost prava EU temelj delovanja Unije in spoštovanja pravne države v državah članicah, h kateremu se ob pristopu zavežejo vse države članice; poziva vse države članice, naj spoštujejo obstoječo sodno prakso Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice; poziva Komisijo, naj skrbno spremlja, kako države članice izvršujejo sodbe Sodišča in Evropskega sodišča za človekove pravice, pri čemer naj bo posebej pozorna na sodbe v zvezi z nediskriminacijo, enakostjo spolov in pravicami manjšin;

99. poziva Komisijo, naj predstavi novi ambiciozni strategiji za enakost in boj proti diskriminaciji za prihodnja leta, ki naj vključujeta tudi priporočila Parlamenta, da bi se lahko celovito spopadli z diskriminacijo iz vseh razlogov in na vseh področjih življenja; poudarja, da je treba zagotoviti celovit in usklajen pristop k vsem obstoječim in prihodnjim strategijam, okvirom in akcijskim načrtom, da bi čim bolj povečali sinergije in zagotovili skladnost pri njihovem

---

60 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=SL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537.

izvajanju;

100. poziva vse države članice, naj sprejmejo nacionalne akcijske načrte ali strategije proti rasizmu z ambicioznimi standardi, vključno z jasnimi cilji, časovnimi okviri in proračuni, ter jih v celoti izvajajo; poziva Komisijo, naj v sodelovanju s civilno družbo zagotovi mehanizme za redno spremljanje;

101. poudarja, da je treba državljane tretjih držav v EU obravnavati nediskriminatorno; poudarja, da imajo državljani tretjih držav pravico zaprositi za mednarodno zaščito na podlagi mednarodnega prava in prava EU, tudi v skladu z načelom nevračanja; poziva države članice, naj spoštujejo načelo pravne države in temeljne pravice iz Listine ter izvajajo zakonodajo, ki sta jo sprejela sozakonodajalca; poudarja, da so sodbe Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice zavezujoče;

102. poziva Komisijo in države članice, naj prepovejo rasno profiliranje in druge diskriminatorne prakse, tudi na mejah, naj namenijo znatna sredstva za pobude, ki temeljijo na vključevanju in pravicah, ter naj vzpostavijo neodvisne mehanizme spremljanja, odgovornosti in pritožb; poziva Komisijo, naj uveljavi zavezujoče ocene učinka na človekove pravice in enakost, da se prepreči algoritemska diskriminacija; poleg tega poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo nesorazmerno izpostavljenost rasiziranih skupnosti onesnaževanju, degradaciji okolja in podnebnim tveganjem;

103. poziva države članice, naj v skladu s pariškimi načeli OZN ustanovijo nacionalne ustanove za človekove pravice, zagotovijo njihovo neodvisnost in poskrbijo, da bodo zmožne učinkovito opravljati svoje naloge, ter zagotovijo ukrepe za zaščito pred političnim vmešavanjem;

104. poziva države članice, naj v celoti izvajajo Direktivo (EU) 2024/1500[61] in Direktivo (EU) 2024/1499[62], ki določata minimalne standarde za organe za enakost; poziva h konkretnim ukrepom, s

---

61 Direktiva (EU) 2024/1500 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za organe za enakost na področju enakega obravnavanja in enakih možnosti žensk in moških pri zaposlovanju in poklicu ter o spremembi direktiv 2006/54/ES in 2010/41/EU (UL L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

62 Direktiva Sveta (EU) 2024/1499 z dne 7. maja 2024 o standardih za organe za enakost na področju enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, enakega obravnavanja oseb v zadevah zaposlovanja in poklica ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost, enakega obravnavanja žensk in moških v zadevah socialne varnosti ter pri dostopu do blaga in storitev in oskrbi z njimi ter o spremembi direktiv 2000/43/ES in 2004/113/ES (UL L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

katerimi bi zagotovili neodvisnost organov za enakost in poskrbeli, da bodo učinkovito spodbujali enakost; spodbuja podpiranje organizacij civilne družbe pri razvoju in razširjanju izobraževalnih pobud, da se zagotovita širok doseg in dostopnost;

105. poziva Komisijo in države članice, naj učinkovito celostno ukrepajo proti antisemitizmu, ksenofobiji, rasizmu, mizoginiji, homofobiji, transfobiji in vsem drugim oblikam predsodkov, nestrpnosti, diskriminaciji ali kaznivim dejanjem iz sovraštva ; poziva k stalnemu prizadevanju na ravni EU in nacionalni ravni za spremljanje, preprečevanje in kazenski pregon povezanih kaznivih dejanj iz sovraštva ter za zaščito manjšin;

106. z zaskrbljenostjo dodaja, da naj bi se po ugotovitvah Agencije za temeljne pravice po vsej Uniji močno povečal antisemitizem, tudi na spletu, na javnih mestih in v lokalnih skupnostih; poudarja, da številni Judje navajajo, da se srečujejo z ovirami pri odkritem izražanju svoje identitete in da jih še vedno skrbi za varnost; poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo mehanizme za preprečevanje, poročanje in podporo žrtvam, pospešijo izvajanje strategije EU za boj proti antisemitizmu ter zagotovijo popolno izvrševanje prava EU in nacionalnega prava ter po potrebi izboljšajo izobraževanje, ozaveščanje in varnostne ukrepe; je globoko zaskrbljen zaradi naraščajočega antisemitizma po vsej EU in ga ostro obsoja;

107. je zaskrbljen, ker so nekatere politike, sprejete v nekaterih državah članicah, privedle do diskriminacije nekaterih skupin, med drugim na podlagi rase, barve kože, narodnosti, jezika, vere, invalidnosti ali spolne usmerjenosti; obsoja, da učinki teh politik vključujejo diskriminatorne pravne prakse in prakse kazenskega pregona ter delegitimizacijo – in v nekaterih primerih kriminalizacijo ali poskus kriminalizacije – političnih, verskih in drugih oblik diskurza; poziva države članice, naj ne izvajajo takih praks ter naj ne sprejemajo politik in zakonodaje, ki bi lahko imele take posledice za te skupine;

108. ostro obsoja vse oblike diskriminacije verskih skupnosti in sovražnost do njih, vključno z islamofobijo, pa tudi vse druge oblike diskriminacije in rasizma v EU, vključno z nasiljem, ustrahovanjem, sovražnim govorom in prikazovanjem simbolov sovraštva na javnih mestih; poziva države članice ter države kandidatke, naj zagotovijo, da bodo pripadniki vseh manjšin enaki pred zakonom;

109. poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo diskriminacijo in socialno izključenost ranljivih skupin, tudi Romov, ter učinkovito izvajajo strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov; poziva države članice, naj izvršujejo sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s pravicami Romov, Komisijo pa poziva, naj to izvrševanje spremlja;

110. poziva Komisijo in države članice, naj se borijo proti diskriminaciji

invalidov ter spodbujajo njihovo polno vključenost in udeležbo v družbi; poziva EU in države članice, naj upoštevajo priporočila Odbora za pravice invalidov, da bi končali diskriminacijo invalidov in jim omogočili enako uživanje temeljnih pravic ter polno sodelovanje na vseh področjih družbe[63];

111. obsoja vse oblike nasilja in prisile nad invalidi, zlasti prisilno sterilizacijo, ki je huda kršitev človekovega dostojanstva in telesne integritete; poziva Komisijo in države članice, naj prisilno sterilizacijo na podlagi invalidnosti ali pravne sposobnosti brez izjem opredelijo kot kaznivo dejanje in preživelim zagotovijo odškodnino; poziva, naj se sprejme akcijski načrt EU za enakost in presečnost; poziva k priznanju in vključevanju nacionalnih znakovnih jezikov kot del jezikovne raznolikosti EU;

112. poziva k okrepitvi platforme EU za invalidnost kot stalnega participativnega mehanizma za politični dialog z invalidskimi organizacijami; zahteva, da Komisija ohrani pregleden okvir za spremljanje strategije EU o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 z letnim javnim poročanjem in smiselno udeležbo civilne družbe; poudarja, da morajo institucije EU dajati zgled z zagotavljanjem dostopnosti, vključujočim zaposlovanjem in znatnim povečanjem števila invalidnih uslužbencev v upravi EU; podpira izvajanje akcijskega načrta o invalidnosti v okviru zunanjega delovanja EU, da bodo razvojni in humanitarni programi EU v celoti vključevali pravice invalidov v skladu s členom 32 Konvencije o pravicah invalidov;

Varstvo socialnih in ekonomskih pravic ter obravnavanje okoljskih vplivov

113. poziva Komisijo, naj zagotovi, da se bodo sredstva EU, namenjena spodbujanju socialne vključenosti in izboljšanju življenjskega standarda, vključno z dostopom do stanovanj, kakovostnim izobraževanjem, socialno varnostjo in zdravstvom, uporabljala učinkovito in pregledno; je zaskrbljen zaradi nedavnih primerov zlorabe sredstev;

114. poziva Komisijo, naj izboljša spremljanje, revizijo in neposredno vključevanje skupnosti, da bo vsak evro prišel do predvidenih upravičencev in prispeval k resničnemu izboljšanju življenjskega standarda prikrajšanih in marginaliziranih skupin, vključno z etničnimi manjšinami, ter ljudi, ki jih je zeleni in digitalni prehod prizadel; poziva države članice, naj zagotovijo spoštovanje Evropske socialne listine in evropskega stebra socialnih pravic; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja njuno izvajanje in ukrepa v primeru nezadostnega izvajanja;

---

63 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2FC%2FEUR%2FCO%2F2-3&Lang=en.

115. je zaskrbljen, ker se stanovanja obravnavajo kot blago; poziva, naj se poveča dostop do socialnih in cenovno dostopnih stanovanj ter sprejmejo dolgoročne stanovanjske strategije, ki bodo temeljile na pravicah in bodo usmerjene tudi k preprečevanju brezdomstva; poziva Komisijo, naj poskrbi, da se bo v prihodnjem akcijskem načrtu EU za cenovno dostopna stanovanja dajala prednost dostopnosti, cenovni sprejemljivosti in energijski učinkovitosti, ter naj razmisli o ustanovitvi namenskega sklada;

116. poudarja, da je treba zagotoviti dostop do pravnega varstva, preglednost in sodelovanje v okoljskih zadevah; zahteva, da se v politike Unije vključijo ukrepi, namenjeni doseganju visoke ravni varstva okolja in izboljšanju kakovosti okolja, kot je navedeno v členu 37 Listine; ponovno poziva, naj se pravica do zdravega okolja prizna v Listini; poziva EU in države članice, naj nemudoma sprejmejo ukrepe za boj proti podnebnim spremembam; ponovno poziva Komisijo, naj mandat Evropskega javnega tožilstva razširi na okoljska kazniva dejanja;

117. opozarja, da revščina pomeni kršitev človekovega dostojanstva in preprečuje polno uživanje temeljnih pravic, priznanih v Listini in členu 9 PDEU; poudarja, da mora biti boj proti revščini zato osrednja in zavezujoča prednostna naloga EU in vseh držav članic; poziva, naj se cilji za izkoreninjenje revščine upoštevajo v vseh gospodarskih, socialnih in okoljskih politikah EU na podlagi pristopa vključevanja, usklajenega z evropskim stebrom socialnih pravic in cilji trajnostnega razvoja OZN (cilj 1); poziva Komisijo, naj izkoreninjenje revščine kot horizontalni cilj vključi v naslednji strateški cikel EU in vzpostavi jasne mehanizme upravljanja in spremljanja;

118. ponovno poudarja, da je dostop do ustreznega dohodka pogoj za dostojno življenje; dodaja, da bi lahko na podlagi Komisijinega predloga priporočila Sveta o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje, direktiva EU o ustreznem minimalnem dohodku prispevala k cilju o zmanjšanja revščine vsaj za polovico v vseh državah članicah do leta 2030.

119. poziva Komisijo, naj oblikuje evropsko strategijo za boj proti revščini, vključno z merljivimi vmesnimi cilji, da bi do leta 2035 odpravili revščino; poziva jo tudi, naj ustanovi projektno skupino EU za boj proti revščini, ki bo spremljala izvajanje in usklajevanje prihodnje strategije EU za boj proti revščini ter spremljala večrazsežnostno revščino in neenakost v državah članicah; poziva k strukturirani udeležbi ljudi, ki živijo v revščini, in njihovih predstavniških organizacij;

120. poudarja, da je revščina povezana s spolom, starostjo, invalidnostjo, etničnim poreklom, migracijskim statusom in prikrajšanostjo zaradi bivanja na podeželju ali v določeni regiji; poziva, naj se ciljno usmerjeno ukrepa proti revščini; poudarja, da se je treba proti presečni revščini boriti s kombinacijo ukrepov, med drugim s

protidiskriminacijsko politiko, kakovostnim zaposlovanjem, cenovno dostopnimi storitvami in ukrepi za izboljšanje zaposljivosti;

121. priznava, da je smiselna udeležba ljudi, ki živijo v revščini, bistvena za demokratično legitimnost in učinkovitost politik za boj proti revščini; poziva k vzpostavitvi stalnih struktur za dialog na ravni EU in nacionalni ravni z organizacijami civilne družbe in socialnimi partnerji, da se izboljša socialno vključevanje;

Pogled v obdobje po letu 2025

122. želi spomniti, da je blaginja ljudi eden od stebrov projekta EU, in meni, da EU ne glede na geopolitične, varnostne in socialno-ekonomske izzive ne more prezreti razsežnosti socialnih in temeljnih pravic, na katerih je bila zgrajena; poziva Komisijo, naj dobro počutje posameznikov, tudi najranljivejših, ustrezno upošteva v vseh obstoječih in prihodnjih politikah EU ter naj prehransko in zdravstveno varnost vključi v svoj politični varnostni agendi;

°

° °

123. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.